

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2012 Stockholms län

Prognos för arbetsmarknaden 2012-2013

Sammanfattning	3
Efterfrågan på arbetskraft och sysselsättningsutveckling.....	5
Näringsgrenar och yrken.....	11
Utbudet av arbetskraft	26
Fördjupningsruta.....	28
Öppet arbetslösa och sökande i program.....	32
Arbetsmarknadspolitiska utmaningar	38
Yrkesbarometern.....	45
Om prognosen.....	46
Källor	46
Tabell- och diagrambilaga	47

Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprognoser

I Arbetsmarknadsutsikterna för Stockholms län presenteras den förväntade sysselsättnings- och arbetslöshetsutvecklingen samt bedömningar av utvecklingen inom industri, byggverksamhet, privata tjänster, jord- och skogsbruk samt offentlig sektor. Dessutom beskrivs befolkning, arbetskraftsutbud, rekryteringsbehov, brist- och överskottssyrken samt vilka utmaningar länets arbetsmarknad står inför.

Arbetsförmedlingens prognoser är unika eftersom de bygger på intervjuer med ett stort antal arbetsställen inom i stort sett alla branscher. Materialet är insamlat och bearbetat under hösten 2012 och prognosperioden sträcker sig fram till utgången av 2013. Prognosen är tänkt att fungera som ett besluts- och diskussionsunderlag för alla som arbetar med att skapa goda förutsättningar för en väl fungerande arbetsmarknad.

Tack alla arbetsgivare, arbetsförmedlare och andra som medverkat i arbetet med prognosen.

Definitioner

Arbetskraftsdeltagande: Arbetskraften mätt som andel av befolkningen i arbetsför ålder. I arbetskraftsdeltagandet ingår förvärvsarbetande, öppet arbetslösa och arbetssökande i program med aktivitetsstöd, 16-64 år.

Arbetsställe: Med arbetsställe avses normalt en lokal arbetsplats. Mer precist är det varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där företaget bedriver verksamhet.

Det totala antalet inskrivna arbetslösa: Summan av antalet öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd.

Arbetsförmedlingens konjunkturindex: Beskriver stämningsläget i företagen. Indexet baseras på Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och arbetsställdas förväntningar om efterfrågeutvecklingen för de kommande sex månaderna. Det beräknas som andelen arbetsställen som bedömt ökning av efterfrågan på sina varor/tjänster minus andelen arbetsställen som bedömt minskning.

Registerbaserad arbetskraft: Används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik RAMS) som består av alla som bor på en ort och som jobbar på orten eller som pendlar till jobb på annan ort. Dessa uppgifter uppdateras en gång per år, i november.
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Säsongsrensning: Säsongsrensning görs för att jämma ut de säsongsmässiga variationerna under året. I detta ingår även att ta bort eller tona ned extrema värden i en serie, till exempel antalet lediga platser under en tidsperiod. Säsongsrensning görs för att tydligare framhäva utvecklingsriktningen.

Sökande i program med aktivitetsstöd: Arbetssökande som deltar i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd.

Öppet arbetslösa: Arbetssökande som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen, aktivt söker och omgående kan tillträda ett arbete, samt inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Sammanfattning

Den internationella ekonomiska lågkonjunkturen verkar slutligen ha nått Sverige. Förhoppningarna i somras om en stundande förbättring har kommit på skam och BNP-utvecklingen väntas bli mycket svag under 2013. Situationen i Stockholms län är fortfarande bättre än i riket men väntas följa samma riktning. I svaren från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning bekräftas denna bild. Arbetsgivarna är generellt sett pessimistiska gällande hur deras verksamhet kommer att utveckla sig på såväl sex månaders som ett års sikt. Svaren är de mest nedslående sedan finanskrisen 2008-2009 även om framtidsutsikterna ännu inte har sjunkit till nivåerna de då befann sig på.

Mycket svag sysselsättningsökning fram till slutet på 2013

Sysselsättningen i Stockholms län har sedan millennieskiftet vuxit med i genomsnitt 1,2 procent per år, motsvarande omkring 11 000 personer. Länet är en motor i svensk ekonomi men kommer under prognosperioden att känna av den avmattning som drabbar hela riket. Kapacitetsutnyttjandet har minskat och bristsituationen lättat något vilket indikerar en svagare sysselsättningsutveckling. Framförallt väntas denna slå under 2013, vilket innebär att sysselsättningsprognosen för nästa år kraftigt nedreviderats i förhållande till vårens prognos. Mellan slutet av 2011 och slutet av 2012 väntas sysselsättningsökningen uppgå till beskedliga 5000 personer och fram till slutet av 2013 väntas en ökning på endast 500. Sysselsättningen väntas öka framförallt inom den offentliga tjänstesektorn medan minskningar sker inom industrin och vissa delar av den privata tjänstesektorn.

Arbetskraften ökar

Den kraftiga befolkningsökningen i Stockholms län har medfört en starkt växande arbetskraft under senare år. Åldersstrukturen i länet är gynnsam och andelarna i arbetsför ålder höga. Trots att arbetskraftsökningarna tenderar att bli mindre under sämre konjunkturlägen väntas arbetskraften i Stockholms län öka även under 2012 och 2013.

Arbetslösheten ökar

Arbetslösheten i Stockholms län är alltså betydligt lägre än genomsnittet för riket. Andelen öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd uppgick vid slutet av oktober 2012 till 6,7 procent av den registerbaserade arbetskraften i länet. Antalet arbetslösa har ökat relativt mycket under hösten, en period under året då utvecklingen normalt går i motsatt riktning. Samtidigt har utflödet till arbete minskat. Den svaga sysselsättningsutvecklingen i kombination med en fortsatt växande arbetskraft gör att Arbetsförmedlingen bedömer att antalet arbetslösa kommer öka med omkring 7 400 personer mellan fjärde kvartalet 2011 och fjärde kvartalet 2012 och med ytterligare 9 000 inskrivna fram till fjärde kvartalet 2013.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

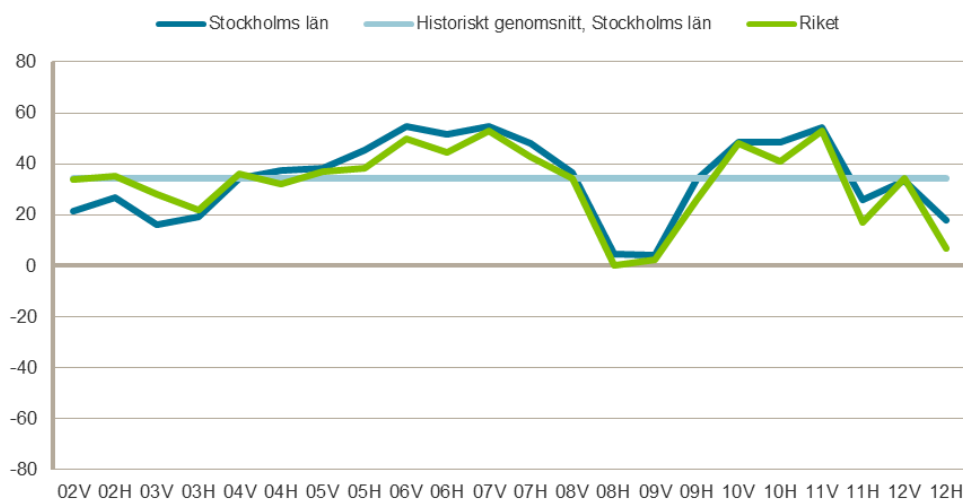
Det saknas inte arbetsmarknadspolitiska utmaningar i Stockholms län under prognosperioden. Särskilt oroande är att det är så många som har varit arbetslösa under så lång tid. Den starka återhämtningen under 2010 och början av 2011 var inte tillräckligt långvarig för att förbättra situationen också för dem som stod lite längre ifrån arbete och farhågan är att utsikterna för dessa personer kommer att bli än sämre i takt med att konjunkturen viker under 2013.

Efterfrågan på arbetskraft och sysselsättningsutveckling

Efter en återhämtning från den ekonomiska djupdykning som finanskrisen 2008-2009 innebar, kastades Europas ekonomier åter ner i en djupare lågkonjunktur från och med andra halvan av 2011. Den här gången har kontinentens nationer inte mött situationen med några större finansiella stimulanser, delvis beroende på att de offentliga skuldnivåerna redan är mycket höga. Situationen gör att krisen troligen kommer att bli långvarig och euroområdet väntas bli ett sänke för hela den globala konjunkturen under prognosperioden.

På grund av Sveriges mycket stora exportberoende har den svenska ekonomin följt med i de senaste årens ekonomiska svängningar på den internationella arenan. Det mycket kraftiga BNP-fallet under 2009 följdes av en rekyleffekt och ett ännu kraftigare uppsving under 2010 och 2011. Under andra halvan av 2011 mattades den svenska ekonomin dock åter av, en utveckling som har fortsatt under 2012. Trots detta har Sverige hittills visat stor motståndskraft mot det som nu är en europeisk recession. Anledningen har varit att den inhemska efterfrågan upprätthållits när efterfrågan utifrån har fallit. Hushållens ekonomi liksom de offentliga finanserna är alltjämt goda vilket gör att vårt utgångsläge är bättre än för många andra europeiska länder. Trots detta ser det för närvarande ut som att den svenska motståndskraften håller på att avta. Tillväxten för 2012 kommer att bli mycket svag och en ytterligare ekonomisk avmattning väntas för såväl riket som helhet som för Stockholms län under 2013.

Diagram 1: Konjunkturindex för privata näringslivet

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Arbetsförmedlingens konjunkturindex beskriver stämningsläget i företagen. Indexet baseras på Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och arbetsställets förväntningar om efterfrågeutvecklingen för de kommande sex månaderna. Det beräknas som andelen arbetsställen som bedömt ökning av efterfrågan på sina varor/tjänster minus andelen arbetsställen som bedömt minskning.

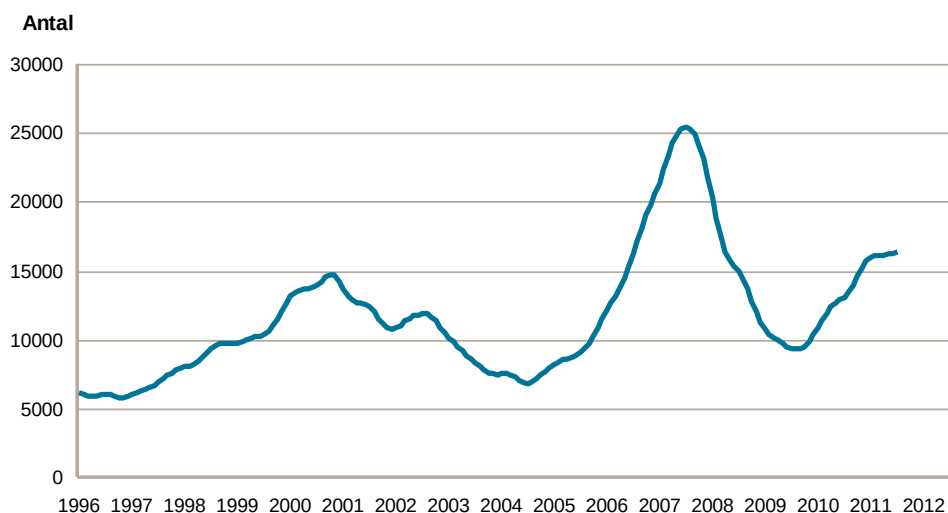
Diagram 1 visar förväntad efterfrågan det kommande halvåret och åskådliggör denna situation. Arbetsgivarna i Stockholms län är klart mer negativa än vanligt vad gäller framtidsutsikterna. Nivån för efterfrågeutsikterna på sex månaders sikt är den lägsta sedan våren 2009. Detta gäller både för Stockholms län och för riket som helhet, även om rikets nedgång är tydligare. Även på ett års sikt är framtids-

utsikterna dystra med en klart minskad andel företag som anger att de tror på en positiv efterfrågeutveckling. Att bedömningen om framtiden försämras har stor betydelse eftersom företagets föreställningar om framtiden inverkar både på rekryterings- och investeringsbeslut. Sammantaget måste siffrorna tolkas som en indikation på en klart försämrad konjunktur under 2013.

Lediga platser

Antalet till Arbetsförmedlingen inkomna lediga platser följer i allmänhet den ekonomiska utvecklingen förhållandevis nära även om sambandet under senare tid kan ha försvagats.¹ Fram till oktober i år har det inkommit 169 000 platser till Arbetsförmedlingen i Stockholms län, vilket motsvarar 29 procent av alla nyanmälda lediga platser i riket hos Arbetsförmedlingen. Antalet har minskat något i jämförelse med samma period 2011, och minskningen har skett under årets andra halva. Förändringarna är än så länge för små för att några vidare slutsatser gällande konjunkturutvecklingen ska kunna dras. Nivåerna är dessutom fortfarande relativt höga sett ur ett historiskt perspektiv. Flest platser, ca 42 procent, återfinns inom näringsgrenen finansiell verksamhet och företagstjänster, följt av utbildning samt vård och omsorg, på 12 respektive 11 procent.

Diagram 2: Till Arbetsförmedlingen nyanmälda lediga platser, med varaktighet längre än tio dagar under perioden januari 1996 till oktober 2012

Källa: Arbetsförmedlingen, säsongsrensade och utjämnade värden

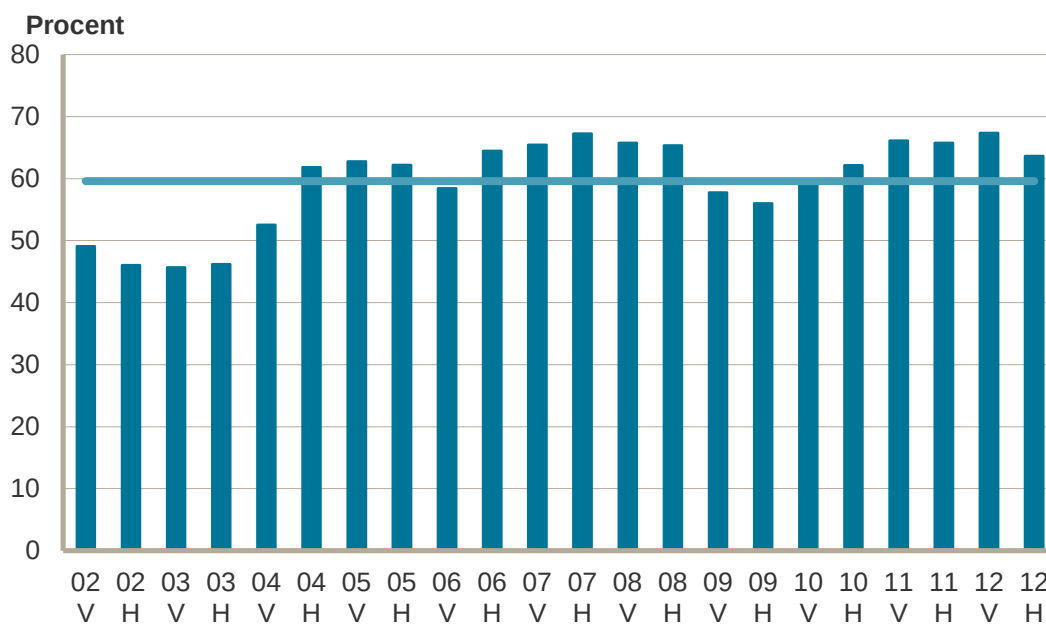
¹ Se fördjupningsruta i Arbetsmarknadsutsikterna våren 2012.

Kapacitetsutnyttjande

En sätt att bedöma framtida rekryteringar är att titta på kapacitetsutnyttjandet. Detta anger hur mycket företagen kan öka sin produktion innan nyrekryteringar krävs. Om trycket i ekonomin generellt ökar höjs även efterfrågan på företagens produkter. För att möta denna inleds personalrekryteringar men dessa tar i regel tid att genomföra. Fram till dess nyttjas därför istället befintlig personal mer intensivt. Ett högt kapacitetsutnyttjande är av denna anledning en indikation på att rekryteringar kommer att genomföras framöver. På motsvarande sätt indikerar ett lågt kapacitetsutnyttjande att företagen kan komma att dra ner på personalstyrkan.

Som diagram 3 visar ligger företagens kapacitetsutnyttjande i Stockholms län fortsatt på relativt höga nivåer, trots minskningen från föregående prognosomgång. Andelen företag med fullt resursutnyttjande uppgår till 64 procent, att jämföra med 67 procent i våras. En av tio arbetsgivare kan öka sin produktion med mer än 30 procent innan de behöver nyanställa, vilket är en i ett historiskt perspektiv låg siffra. Sammantaget tyder siffrorna på att rekryteringarna kommer minska något framöver men att antalet i Stockholms län ändå hålls uppe, åtminstone i det kortare perspektivet. I takt med att konjunkturen dämpas under 2013 väntas dock också kapacitetsutnyttjandet sjunka.

Diagram 3: Andel arbetsställen i näringslivet som utnyttjar personalresurserna nästan fullt ut. Heldragen linje = historiskt genomsnitt

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Kapacitetsutnyttjandet skiljer sig åt mellan olika näringsgrenar. Den privata tjänstesektorn ligger på förhållandevis låga nivåer, särskilt handel och hotell och restaurang. På andra sidan av skalan, med ett högt resursutnyttjande, återfinns byggverksamheten samt privat driven vård och utbildningsverksamhet. Den största förändringen i höstens undersökning gäller industrin. Historiskt har denna näringsgren legat på höga nivåer men andelen arbetsgivare inom sektorn som

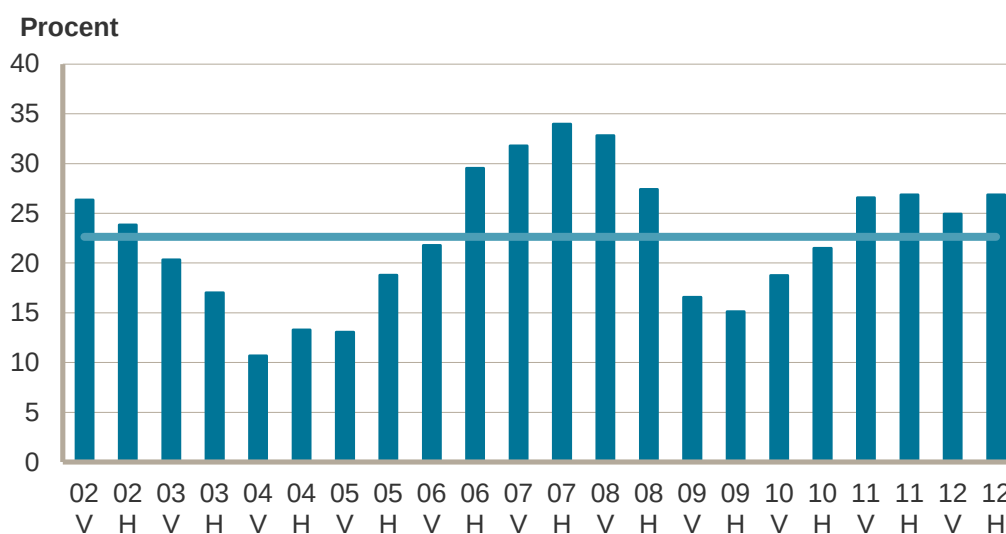
uppger ett högt resursutnyttjande har i höstens undersökning sjunkit till 56 procent från 64 procent i våras. Detta är en återspeglning av den svaga industrikonjunkturen och ett tecken på att antalet rekryteringar inom industrin kommer att minska framöver.

Rekryteringsproblem

Den angivna bristen på arbetskraft skiftar likt rekryteringsproblemen med konjunkturläget. I ett bättre läge när företagens orderböcker är fulla ökar antalet rekryteringar vilket leder till tilltagande brist på arbetskraft. I lågkonjunktur lättar bristsituationen. Bristen avgörs därutöver av ett flertal andra faktorer som bland annat matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare och utbildningsväsendets förmåga att möta efterfrågad kompetens.

Andelen arbetsgivare som uppger att de upplevt brist på arbetskraft vid rekrytering de senaste sex månaderna har ökat något sedan höstens undersökning. Störst och ökande brist råder inom offentliga tjänster och branschen information och kommunikation där omkring vartannat företag uppger att man har upplevt brist. Även arbetsgivare inom privat vård- och omsorg samt byggverksamhet uppger relativt höga bristnivåer, medan bristsituationen är lättare inom privat tjänstesektor, information och kommunikation undantaget. Den stora förändringen från vårens undersökning gäller, liksom för kapacitetsutnyttjandet, industrin där andelen arbetsgivare med brist har minskat från 25 till 14 procent. Minskningen är en återspeglning av den förändrade situationen för näringsgrenen. Att den allmänna bristen har ökat kan tyckas paradoxalt eftersom konjunkturen under samma period börjat vika men har troligen att göra med en ökad brist på specifik kompetens, snarare än brist på arbetskraft generellt.

Diagram 4: Andel arbetsställen som har angett att de upplevt brist på arbetskraft vid rekrytering under det senaste halvåret

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

De vanligaste konsekvenserna vid brist under det gångna halvåret var att rekryteringarna drog ut på tiden alternativt misslyckades eller att kraven på yrkeserfarenhet och utbildning sänktes. Bristen har främst tacklats genom att den befintliga personalen har fått arbeta mer och att man har hyrt in personal från bemanningsföretag.

Varsel

Även antalet varslade personer svänger med ekonomin i stort. Måttet säger inte nödvändigtvis så mycket om hur många personer som blir arbetslösa – en stor del av de som varslas blir aldrig uppsagda och av de som blir uppsagda är det många som inte blir arbetslösa – men det är ändå användbart som indikator på läget i näringslivet. Varsel är ofta en sista åtgärd och företag kan exempelvis dra ner på inhyrd personal från bemanningsföretag eller minska antal arbetade timmar för den ordinarie personalen innan varsel läggs.

Som tabell 1 visar var varselnivåerna i Stockholms län särskilt höga efter IT-bubblan i början på 2000-talet och efter finanskrisen 2008-2009. Efter att ha sjunkit tillbaka under 2010 ökade antalet varslade personer åter under 2011 fram till oktober i år. Under hösten har en rad uppmärksammade varsel lagts i Stockholms län. Utvecklingen är en indikation på ett svagare konjunkturläge framöver, även om de registrerade varselnivåerna i Stockholms län fortfarande är betydligt lägre än under de två ovan nämnda konjunktur nedgångarna.

Tabell 1: Antal varslade personer per år

År	Antal varslade helår	Antal varslade t.o.m. oktober
2002	20863	14265
2003	19835	17142
2004	15987	13920
2005	13793	11802
2006	9644	7782
2007	7226	5881
2008	17104	11234
2009	23709	21456
2010	10759	9254
2011	12637	9574
2012	-	10504

Källa: Arbetsförmedlingen

Näringsgrenar och yrken

Antalet sysselsatta i Stockholms län uppgick i slutet av 2010 till 1 077 000 personer. År 2000 var motsvarande siffra 960 000 personer, vilket innebär att sysselsättningen mellan dessa år ökade med 117 000 personer eller 1,2 procent årligen. Länet domineras av den privata tjänstesektorn med en andel på 57 procent av samtliga sysselsatta. Därefter följer den offentliga tjänstesektorn med 28 procent, industrin med knappt 8 procent, byggverksamhet med 6 procent och, slutligen, jord- och skogsbruk med 0,3 procent av samtliga sysselsatta.²

Sysselsättningen i länet

Tabell 2 visar förväntad sysselsättningsutveckling för prognosperioden fördelat på näringsgren. Under 2012 väntas en svag sysselsättningsökning på 5000 personer och under 2013 förväntas en ännu svagare ökning på endast 500 personer. Utvecklingen kommer framförallt att vara negativ för industrin och vissa delar av den privata tjänstesektorn medan däremot offentliga tjänster väntas upprätthålla sysselsättningen i länet.

Tabell 2: Sysselsättningsutvecklingen under prognosperioden. Jämförelse mot samma kvartal året innan.

	Kvartal 4 2012	Kvartal 4 2013
Jord- och skogsbruk	↗	↗
Byggnadsverksamhet	↗	→
Industri	↘	↘
Privata tjänster	↗	→
Offentliga tjänster	→	↗
Totalt	5000	500

Källa: Arbetsförmedlingen. Bedömningen avser sysselsatt dagbefolkning. Pilarna kan anta fem lägen: ↗ = starkt ökande, ↗ = ökande, → = i princip oförändrad, ↘ = minskande, ↘ = starkt minskande.

Jord- och skogsbruk

I jord- och skogsbruk ingår bland annat växtodling, skogsbruk, djurskötsel och fiske. I Stockholm är hästnäringen relativt stor. Enligt Lantbrukarnas Riksförbund får tio procent av jordbrukarna i länet sin huvudsakliga intäkt från hästnäringen medan genomsnittet i riket endast är två procent.³ Stora yrken inom näringsgrenen i länet är djuruppfödare/djurskötare, trädgårdsarbetare och skogsmaskinförare.⁴

Näringsgrenen är länets minsta och sysselsätter endast 0,3 procent, eller knappt 3500 personer. Detta kan jämföras mot andelen på 2 procent av totalt sysselsatta

² RAMS 2010, dagbefolkning.

³ Lantbruksbarometern, Lantbrukarnas Riksförbund 2011.

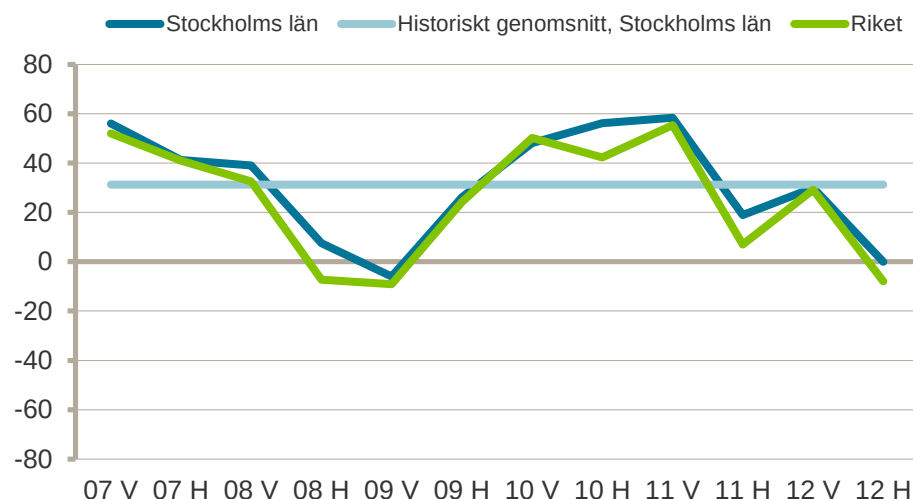
⁴ RAMS 2010, dagbefolkning.

i riket.⁵ Det som framgår av de undersökta arbetsställena är dock att sysselsättningen har ökat under 2012 och att man bedömer att antalet sysselsatta kommer att fortsätta öka under 2013. Detta stöds av det faktum att kapacitetsutnyttjandet har gått upp från i våras samtidigt som konjunkturindex, eller förväntan på efterfrågan de kommande sex månaderna, ligger högre än snittet för perioden hösten 2007 fram till nu.

Industri

Näringsgrenen industri består av tillverkningsindustri, energi- och vattenförsörjning samt avfallshantering och återvinning. Knappt 81 000 personer arbetar inom sektorn i länet, vilket motsvarar 7,7 procent av samtliga sysselsatta.⁶ Stockholm är därmed det minst industritunga länet i riket.⁷ Branschen är starkt mansdominerad med en andel på 70 procent män.

Diagram 5: Arbetsförmedlingens konjunkturindex. Arbetsställena inom industrin.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Antalet anställda inom industrin har minskat under flera år. Mellan 2000 och 2010 var den genomsnittliga sysselsättningsminskningen i Stockholms län 1,4 procent årligen.⁸ Delvis beror detta på att man i högre utsträckning köper tjänster från bemanningsföretag som inte räknas till näringsgrenen industri men det beror även på att produktion flyttats utanför landet. En stor del av sysselsättnings-

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Den genomsnittliga andelen industrisysselsatta för alla län är knappt 15 procent.

⁸ RAMS 2010, dagbefolkning.

minskningen skedde i kölvattnet av 2008-2009 års finanskris då efterfrågan från utlandet sjönk kraftigt. I diagram 5 ovan visas konjunkturindex för industrin på sex månaders sikt. Liksom för övriga delar av ekonomin återhämtade sig framtidsstron från hösten 2009 fram till hösten 2011 då den sjönk kraftigt igen. Efter en smärre förbättring under vårens undersökning vände kurvan skarpt nedåt igen denna höst. Den av arbetsgivarna förväntade efterfrågeutvecklingen både för de kommande sex månaderna som för de därpå följande sex månaderna befinner sig under höstens undersökning på nivåer i närheten av de under krisen 2008-2009.

Samtidigt som konjunkturen har vänt neråt har företagens lediga resurser minskat. Omkring 12 procent av arbetsgivarna i höstens intervjuundersökning uppger att de inte kan öka sin produktion alls innan de behöver anställa och 56 procent kan högst öka produktionen med tio procent. Motsvarande nivåer under vårens undersökning var 14 respektive 64 procent. I linje med detta är det fler arbetsgivare som har ett betydande utrymme innan de slår i produktionstaket. Även andelen arbetsgivare som uppger att de haft brist på arbetskraft har sjunkit. I höstens undersökning uppgick de till 14 procent vilket är betydligt under det historiska genomsnittet räknat från 2004 och det lägsta resultatet sedan 2005. Föga förvånande har också antalet utannonserade platser minskat något. Samtidigt råder det inom branschen fortfarande brist på ett flertal yrkeskategorier. Bland dessa räknas verkstadsmekaniker, maskinreparatörer, styr- och reglertekniker, CNC-operatörer och tunnplåtslagare. På tjänstemannasidan gäller det bland annat civilingenjörer inom elektronik och teleteknik, maskiningenjörer och maskintekniker samt, och här är bristen särskilt påtaglig, VVS-ingenjörer.

Trots den vikande framtidsstron har industriproduktionen i Stockholms län legat på goda nivåer under 2012. Enligt Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer var branschens resultat under årets andra och tredje kvartal bättre än förväntat, och också bättre än i riket som helhet. Utsikterna för framtiden ser dock för närvarande mörka ut. Industrisektorn är starkt exportberoende och svensk export går till 70 procent till länder i Europa. Europas ekonomier kämpar för närvarande med en fallande konjunktur och läget ser inte ut att förbättras under 2013. Detta innebär att den svenska industrin får räkna med en fortsatt låg efterfrågan från utlandet vilket gör framtidsutsikterna mörka. Enligt såväl höstens intervjuundersökning som den senaste Stockholmsbarometern verkar branschen dela denna bild. Flertalet av de framåtblickande indikatorerna pekar nedåt i jämförelse med tidigare undersökningar.⁹ Mot bakgrund av denna samlade bild är Arbetsförmedlingens bedömning att sysselsättningen inom industrin i Stockholms län kommer att minska under prognosperioden.

Byggnadsverksamhet

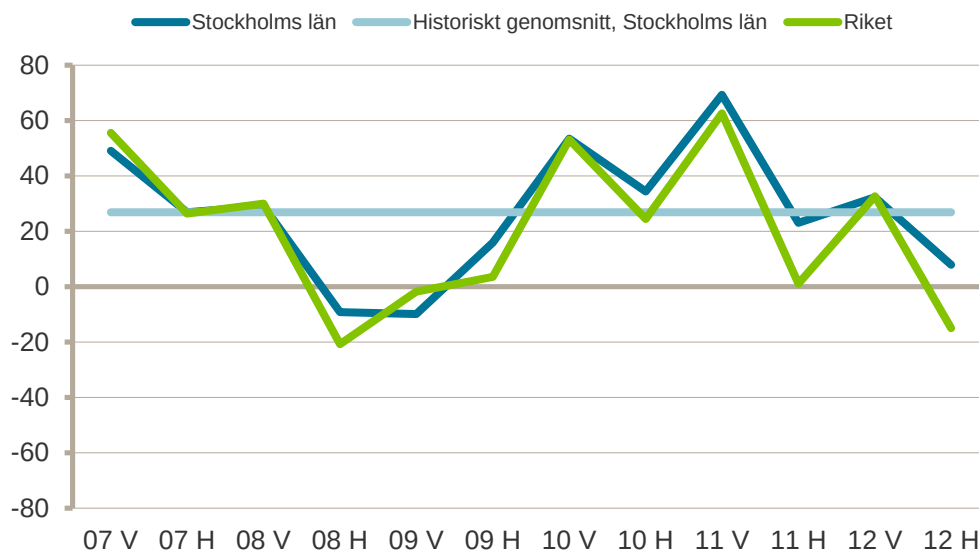
Antalet anställda i byggsektorn i Stockholms län uppgår till 63 000, vilket motsvarar 6,1 procent av länets samtliga sysselsatta.¹⁰ Detta innebär att byggsektorn relativt sett sysselsätter något färre i Stockholm än i riket som helhet. Trots det arbe-

⁹ Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer tredje kvartalet.

¹⁰ RAMS 2010, dagbefolkning.

tar en dryg femtedel av rikets sysselsatta inom byggverksamheten i länet. Branschen är starkt mansdominerad med en andel män på knappt 90 procent av samtliga sysselsatta.

Diagram 6: Arbetsförmedlingens konjunkturindex. Arbetsställen inom byggnadsverksamhet.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Utvecklingen inom byggbranschen har varit svag under 2012 och värdet av igångsatta byggprojekt hittills under året är betydligt lägre än under de två föregående åren.¹¹ Bilden är dock i viss mån tudelad. Av byggbranschens två grenar ligger anläggningsverksamheten alltså på relativt goda nivåer. Ett antal större bygg- och anläggningsprojekt är för närvarande igång i länet. Norra länken väntas bli färdigställd under 2015 och Nya Karolinska Solna liksom Citybanan har båda 2017 som beräknat slutdatum. En del större projekt har avslutats under året, däribland den nya nationalarenan i Solna och en omfattande byggnation kring denna har påbörjats och kommer att pågå under några år framöver. Bland påbörjade större projekt under nästa år utmärker sig också Förbifart Stockholm.

Vad gäller branschens andra gren, bostadsbyggandet, har utvecklingen under 2012 varit mycket svag. Under årets andra kvartal påbörjades byggande av 1 100 bostäder i länet, en minskning från 2 700 samma kvartal föregående år. Därmed befinner sig nu bostadsbyggandet på de lägsta nivåerna på flera år.¹² Den stora befolkningsökningen i länet kommer på sikt nödvändiggöra kraftigare investeringar i såväl byggande av nya bostäder som upprustning av miljonprogrammets flerbos-

¹¹ Byggtermometern, Sveriges byggindustrier, Stockholm.

¹² SCB Statistikdatabasen: Nybyggnad av bostäder.

stadshus. Ett mer omfattande bostadsbyggande kommer dock troligen inte hinna komma igång under prognosperioden.

Svaren i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning ger den mest pessimistiska bilden av framtiden för byggbranschen i Stockholm sedan krisåren 2008-2009. Visserligen tenderar branschen att redovisa mer negativa svar under hösten men även oaktat detta är resultaten nedslående. För såväl de kommande sex månaderna som för de därpå följande sex månaderna förväntar man sig en starkt minskad efterfrågan. Värt att notera är dock att minskningen inte är lika stark som för riket som helhet.

Det normala i en konjunkturavmattning är att företagens utnyttjande av tillgängliga resurser i form av personal och kapital minskar i takt med att produktionen gör det. Resursutnyttjandet inom byggverksamheten har i linje med detta sjunkit från vårens undersökning men ligger trots det i nivå med det historiska genomsnittet från 2004. Knappt tre av tio företag kan inte alls utöka sin produktion utan att behöva anställa och 75 procent kan högst öka sin produktion med tio procent innan nyrekryteringar krävs. Att denna indikator inte har påverkats så påtagligt är en indikation på att sysselsättningen inom branschen ännu stått emot relativt väl.

Drygt 30 procent av arbetsställena anger att de upplevt brist det senaste halvåret, en marginell minskning jämfört med i våras. Bristtalen ligger trots detta endast strax under det historiska genomsnittet från 2004 och bristsituationen gäller för ett flertal av näringsgrenens yrkesgrupper. På tjänstemannasida råder viss brist på civilingenjörer, byggnadsingenjörer, byggnadstekniker och platschefer. På arbetarsidan råder brist för en rad större yrkesgrupper, däribland VVS-montörer, byggnadsplåtslagare, installationselektriker, anläggningsarbetare och anläggningsmaskinförare. Speciellt för byggbranschen är att det inom vissa yrkeskategorier finns ungdomar med utbildning men utan tillräckligt antal lärlingstimmar samtidigt som det råder brist på personal. Detta är ett tecken på ett utbildningssystem som inte är fullt anpassat till arbetsmarknaden.

Sysselsättningen inom byggverksamheten i Stockholm ökade under perioden 2000-2010 med i genomsnitt 3,4 procent årligen. Givet länets stora behov av såväl bostads- som infrastrukturbyggande är det i ett längre perspektiv troligt att sysselsättningen fortsätter att utvecklas i positiv riktning. För prognosperioden är det dock mer oklart vilken vändning utvecklingen tar. Trots att efterfrågan liksom efterfrågeförväntningarna mattats av i höstens intervjuundersökning kan ingen motsvarande minskning gällande förväntad sysselsättning observeras. Med detta som bakgrund är vår bedömning att sysselsättningen kommer att vara i princip oförändrad till slutet på 2013.

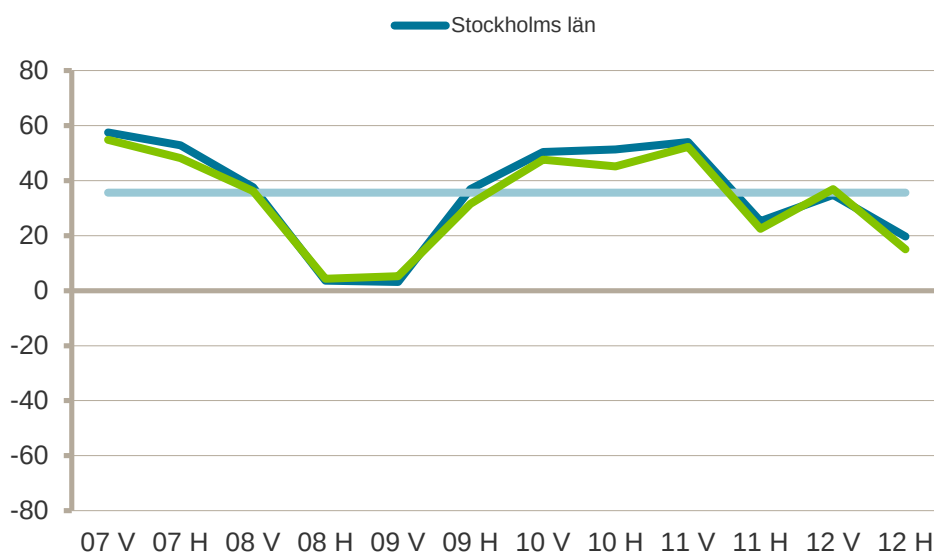
Privata tjänster

Med privat tjänstesektor menas här branscherna handel, transport, hotell och restaurang, information och kommunikation, finansiell verksamhet och företags-tjänster samt personliga och kulturella tjänster.¹³ Detta är en bred sektor som om-

¹³ Enligt SNI 2007 är det grupperna 45-82 samt 90-98.

fattar närmare 60 procent av de sysselsatta i länet. Detta kan jämföras mot andelen i riket som är 43 procent.¹⁴

Diagram 7: Arbetsförmedlingens konjunkturindex. Arbetsställen inom privata tjänster.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Som framgår av diagram 7 följer konjunkturindex för de kommande sex månaderna för privata tjänster i Stockholm den historiska utvecklingen för indexet i riket som helhet. Diagrammet visar också att förväntningarna på kommande sex månader för sektorn har dämpats sedan vårens undersökning. I höstens undersökning hamnade index även på klart lägre framtidsförväntningar än snittet för perioden våren 2007 till nu. Att näringsgrenen har anledning till minskad optimism bekräftas också av de senaste Stockholmsbarometrarna för antalet anställda inom privata tjänstenärningar som har backat för alla kvartal hittills 2012.¹⁵ Vår bedömning är att sysselsättningsutvecklingen stannar av under 2013.

Handel

I branschen handel ingår detaljhandel, partihandel och handel med, samt reparation av, motorfordon.¹⁶ Totalt sysselsatte branschen knappt 13,6 procent, eller

¹⁴ RAMS 2005-2010, dagbefolkning.

¹⁵ Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer första, andra och tredje kvartalet 2012.

¹⁶ SNI 2007-koder: 45-47.

150 000, av de sysselsatta i Stockholms län under 2010. De yrken med flest antal sysselsatta i branschen är försäljare, lagerarbetare och bilmekaniker.¹⁷

Den negativa efterfrågeutvecklingen för handeln som inleddes under hösten 2010 har fortsatt men nu i accelererande takt. För de kommande sex månaderna anger företagen i höstens undersökning ett konjunkturindex på 20 vilket är 18 enheter lägre än i våras och 15 enheter lägre än genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012. Senaste gången konjunkturindex för de kommande sex månaderna var nere på lägre nivåer var i intervjuundersökningen våren 2009. Då var dock index mycket lägre, 4 gentemot höstens 20. Även på frågan om efterfrågeutvecklingen de kommande sex till tolv månaderna har de något positiva tongångarna från i våras nu dämpats.

Kapacitetsutnyttjandet inom handeln är generellt sett lägre än för de andra branscherna inom privata tjänster och ligger också något lägre än genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012. Bristsituationen ligger även den i linje med genomsnittet för samma period, 18 procent av företagen uppger i höstens undersökning att de har haft problem att rekrytera de senaste sex månaderna. Av de större yrkena inom branschen är det svårare att få tag på bilmekaniker och specialiserade företagssäljare. Däremot råder det överskott på lagerarbetare. Branschen som helhet måste dock bedömas vara i balans då kompetensen som generellt efterfrågas inte kräver någon högre utbildningsnivå och det är många som lockas till branschen till följd av dess goda villkor. Andelen företag inom handeln som upplever brist är också den lägsta bland branscherna inom privata tjänster.

Sysselsättningsutvecklingen för handeln beror till stor del på den privata konsumtionen. Mycket av lönsamheten under året ligger koncentrerat till fjärde kvartalet då julhandeln infaller. Enligt Konjunkturinstitutets senaste mikroindex fortsätter hushållens syn på sin egen ekonomi att dämpas. Framförallt är hushållen avvaktande till att köpa kapitalvaror just nu.¹⁸ Sammantaget landar vi i bedömningen att handeln kommer att ha en avstannad sysselsättningsutveckling under 2013. Denna bild bekräftas av Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer för tredje kvartalet 2012 som anger att det var en större andel av de tillfrågade företagen som hade minskat antalet anställda än ökat jämfört med tredje kvartalet 2011. Förväntningarna för de tre första kvartalen under 2013 är att antalet anställda inom handeln kommer att fortsätta minska något.¹⁹ Trots en avstannad sysselsättningsutveckling i branschen kommer det fortsatt att ske många rekryteringar eftersom personalomsättningen inom handeln är hög.

Transport

Branschen transport sysselsätter 5,5 procent, eller knappt 60 000, av de sysselsatta i Stockholms län.²⁰ Näringsgrenen innehåller utöver distributionstjänster

¹⁷ RAMS 2010, dagbefolkning. Säljare inkluderar säljare inom fackhandel, företagssäljare och dagligvaror. Försäljare inom fackhandel är en av de största yrkeskåren i länet sett till antalet sysselsatta.

¹⁸ Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer november 2012, riket.

¹⁹ Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer tredje kvartalet 2012.

²⁰ RAMS 2010, dagbefolkning.

även magasinering och lagerhantering. De största yrkesgrupperna i branschen i länet är taxi-, buss- och lastbilsförare samt brevbärare.²¹

Transport är den enda näringsgren inom privata tjänster i höstens undersökning med en större andel företag som uppger en minskad efterfrågan på deras tjänster de senaste sex månaderna än som uppger att de har haft en ökad efterfrågan.²² För de kommande sex månaderna hamnar konjunkturindex för branschen på 3 vilket är en kraftig minskning från vårens nivå på 16 och även en sänkning från nivån under hösten 2011 på 11. Genomsnittet för index perioden hösten 2007 till denna höst är 18. På sex till tolv månaders sikt har företagens förväntningar backat tillbaka från de positiva tongångarna i våras till den mer negativa syn som rådde under hösten 2011 och man ligger nu klart under det historiska genomsnittet räknat från hösten 2007 till nu.

Kapacitetsutnyttjandet i näringsgrenen är relativt högt jämfört med övriga branscher inom privata tjänster men ligger på en oförändrad nivå från vårens undersökning och jämfört med snittet för perioden hösten 2007 till innevarande höst. Omkring 28 procent av företagen inom transport svarade att de upplevde brist på personal i höstens undersökning vilket är något över genomsnittet på 25 procent för perioden hösten 2007 till hösten 2012. Framförallt upplevs brist på yrkena bussförare och taxiförare. Extra tydlig är bristen på bussförare i länets norra kranskommuner där turtrafiken är starkt pendlingsinriktad.

Sysselsättningsutvecklingen för transport är mycket konjunkturkänslig och beror både på utvecklingen för privat- och godstransporter. De privata transporterna drivs dels av det inhemska resandet, dels av turismen. Godstransporterna i sin tur beror mycket på utvecklingen för byggverksamhet, industriverksamhet och handeln. Givet den nedgång branschen själv rapporterar i höstens undersökning, de låga förväntningar andra branscher i länet har samt utsikterna för turismen och den privata konsumtionen under 2013 bedömer vi att antalet sysselsatta inom branschen kommer att gå ner under 2013.

Hotell- och restaurang

Branschen hotell- och restaurangverksamhet sysselsätter drygt 40 000 personer, eller 3,9 procent av de sysselsatta i Stockholms län. Till branschen räknas restaurang-, catering-, bar- och hotellverksamhet samt annan form av tillfällig logi.²³ De

²¹ SNI 2007-koder: 49-53.

²² Nettotalet blev -13 vilket är 3 enheter lägre än i våras och 36 enheter lägre än hösten 2011. Genomsnittet för perioden hösten 2007 till denna höst var nettotal 8.

²³ SNI 2007-koder: 55-56.

största yrkesgrupperna inom branschen i länet är köks- och restaurangbiträden, baristor/cafébiträden och kockar.²⁴

I höstens intervjuundersökning uppgav företagen i näringsgrenen att man såg efterfrågan på sina tjänster minska ytterligare från nivåerna i våras. Konjunkturindex för de kommande sex månaderna landade på 16 vilket är 18 enheter lägre än i våras men bara 11 enheter lägre än hösten 2011. Detta är också klart lägre än genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012. För de nästföljande sex till tolv månaderna är förväntningarna dock oförändrade från i våras.

Branschen har ett lägre kapacitetsutnyttjande jämfört med de andra branscherna inom privata tjänster. I höstens undersökning uppgav 57 procent av företagen att de kan öka produktionen med max 10 procent innan de behöver öka personalstyrkan. Detta är en minskning från nivån på 62 procent i våras men ligger i linje med genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012. Samtidigt uppgav 31 procent av företagen att de har upplevt en bristsituation vid rekrytering under de senaste 6 månaderna. Detta är en ökning med 9 procentenheter sedan våren och ligger även över genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012. Det i särklass största bristyrket inom branschen är kockar med erfarenhet men det råder även viss brist på erfarna servitörer och bagare/konditorer i länet.

Sysselsättningsutvecklingen för hotell- och restaurangverksamhet styrs av utvecklingen för turismen, inhemsk privat konsumtion och företagens konsumtion. Under sommaren fortsatte beläggningarna på hotellen i landet som helhet att minska och framförallt är det övernattningarna från de europeiska länderna som har minskat.²⁵ Till detta kan läggas den bild vi har fått av efterfrågesituationen från det övriga näringslivet i höstens undersökning. Den del av hotell- och restaurangverksamheten som är inriktad mot företagskunder kommer med största sannolikhet att drabbas av det generella tapp i efterfrågan som det övriga näringslivet upplever. Senaste mikroindex för hushållen indikerar också att en lägre nivå på den privata konsumtionen är trolig.²⁶ Sammantaget landar vi i bedömningen att det totala antalet anställda inom hotell- och restaurangverksamhet kommer att öka i en något lägre takt än tidigare under 2013. Eftersom branschen, liksom handeln, kännetecknas av hög personalomsättning är dock fortsatt många nyrekryteringar att vänta även framöver.

Information och kommunikation

I Stockholm finns ett av Europas största kluster inom informations- och kommunikationsteknik (IKT) och därtill utgör länet navet inom Sveriges medieverksamhet. Information och kommunikationsverksamhet sysselsätter 81 000 personer eller 7,5 procent av de sysselsatta i Stockholms län. Därmed har branschen ungefär lika många sysselsatta som industrin i länet.²⁷ Branschen är brett definierad och innehåller både medieföretag och IT- och teleteknikföretag även om de se-

²⁴ RAMS 2010, dagbefolkning.

²⁵ Tillväxtverket 2012.

²⁶ Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer november 2012, riket.

²⁷ RAMS 2010, dagbefolkning.

nare dominerar sett till antalet sysselsatta.²⁸ Stora yrkesgrupper inom branschen är mjukvaru- och systemutvecklare, helpdesktekniker/supporttekniker, informatorer, företagssäljare samt marknadsanalytiker och marknadsförare.²⁹

Sedan vårens intervjuundersökning har efterfrågeläget för näringsgrenen fortsatt att backa men nu i accelererande takt. Senast man hade en sämre efterfrågeutveckling de senaste sex månaderna var perioden innan intervjuundersökningen hösten 2009. Konjunkturindex för branschen de kommande sex månaderna har vänt tillbaka från vårens ökning och landade nu på 42. Detta är 7 enheter lägre än snittet för perioden hösten 2007 till denna höst. Senast företagen hade lägre förväntningar på de kommande sex månaderna var våren 2009. Då var förväntningarna dock betydligt lägre än nu, 4 mot höstens 42. Också på sex till tolv månaders sikt har förväntningarna dämpats något sedan i våras men man ligger fortsatt i linje med genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012 vilket indikerar att man förväntar sig en kortvarig nedgång i efterfrågan.

I höstens undersökning ökade andelen företag som angav att de max kan öka sin produktion med 10 procent innan de behöver rekrytera personal från 67 procent till 72 procent. Höstens andel är hög även sett till snittet perioden hösten 2007 till denna höst. Samtidigt uppger 48 procent av företagen att man har upplevt brist vid rekrytering de senaste sex månaderna vilket är den högsta andelen under perioden hösten 2007 till nu då snittet legat på 29 procent. Framförallt råder det brist på personal inom IT-yrkena och främst är det IT-arkitekter och mjukvaru- och systemutvecklare som efterfrågas. IT-arkitekter anses vara en nyckelkompetens, inte bara inom branschen, utan även för de som efterfrågar kompetensen. Medan det ingår i rollen för IT-arkitekter att vara nära verksamheten förekommer det i dagsläget viss global offshoring av mjukvaru- och systemutvecklare bland IT-företagen i Stockholm. Samtidigt som bristen är stor för vissa IT-yrken råder det överskott på informatörer.

Eftersom branschen information och kommunikation är så heterogen beror dess sysselsättningsutveckling både på hur privat konsumtion och företagens och det offentliga ekonomi utvecklas framöver. Enligt den senaste Stockholmsbarometern bromsade sysselsättningsutvecklingen för företagen i databranschen in kraftigt under det tredje kvartalet.³⁰ Vår sammanvägda bedömning är att antalet sysselsatta inom information och kommunikation kommer att minska under 2013.

²⁸ SNI 2007-koder: 58-63.

²⁹ RAMS 2010, dagbefolkning.

³⁰ Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer tredje kvartalet 2012.

Finansiell verksamhet och företagstjänster

Av alla sysselsatta i Stockholms län är många verksamma inom branschen finansiell verksamhet och företagstjänster. Omkring 21,3 procent av de sysselsatta, eller knappt 230 000 personer, är sysselsatta i branschen.³¹ Inom branschen ryms finans- och försäkringsverksamhet, fastighetsbolag, företagstjänster såsom uthyrningsverksamhet samt service inom bland annat marknadsföring, redovisning, teknik och juridik. Till branschen hör även forskning och utveckling samt verksamhet vid huvudkontor.³² I Stockholm finns nordiska eller nordeuropeiska huvudkontor till många internationella finansiella koncerner och dessutom har många stora industriföretag sina huvudkontor i länet. De största yrkesgrupperna i branschen i länet är banktjänstemän, försäkringstjänstemän, städare, väktare, mjukvaru- och systemutvecklare, marknadsanalytiker och marknadsförare samt revisorer.

I höstens intervjuundersökning svarade företagen att man har upplevt en fortsatt minskande efterfrågan på sina tjänster. Senaste gången man uppgav att man hade haft en lägre efterfrågan de senaste sex månaderna var våren 2009, då den dock var betydligt lägre. För de kommande sex månaderna landade konjunkturindex för branschen på 19 vilket är 14 enheter lägre än i våras och 5 enheter lägre än hösten 2011. Genomsnittet för perioden hösten 2007 till denna höst är 34 och senaste undersökningen man uppgav ett lägre index än 19 var våren 2009, då var indexet endast 8. Samma mönster kan observeras för förväntningarna på de kommande sex till tolv månaderna.

Företagen i höstens intervjuundersökning rapporterar ett minskat nyttjande av befintliga personalresurser. Höstens nivå ligger förvisso över genomsnittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012 men givet det förväntade försämrade efterfrågeläget under 2013 skickar detta signaler om att antalet rekryteringar kan komma att minska. Samtidigt ligger bristen på samma nivå som tidigare. Bland annat råder det någon brist på erfarna revisorer, redovisningsekonomer och fastighetsskötare.

Branschen finansiell verksamhet och företagstjänster spänner över många olika verksamheter men gemensamt för dem är att deras produktion i första hand är riktad till andra företag och inte till privatpersoner. Höstens intervjuundersökning målar upp en pessimistisk bild för företagets kommande efterfrågeutveckling vilket i sin tur kommer att ge effekter för denna för Stockholms del så viktiga bransch. Bilden av en avmattning för finansiella tjänster och företagstjänster bekräftas delvis av den senaste Stockholmsbarometern för uppdragstjänster. Enligt denna var sysselsättningsutvecklingen inom uppdragsverksamheten mycket svag under tredje kvartalet och väntas även fortsätta så under årets sista kvartal.³³ Vår sammanvägda bedömning är att antalet sysselsatta i branschen kommer att öka svagt under 2013.

³¹ RAMS 2010, dagbefolkning.

³² SNI 2007-koder: 64-82.

³³ Konjunkturinstitutets Stockholmsbarometer, tredje kvartalet 2012.

Personliga och kulturella tjänster

I Arbetsförmedlingens intervjuundersökning skiljs företagen som sysslar med kulturell verksamhet från övriga. Dessa bildar underlag till en specifik prognosrapport som handlar enbart om kulturektorn.³⁴ Här behandlas enbart övriga delar av branschen.

Branschen personliga och kulturella tjänster sysselsätter knappt 56 000, eller 5,2 procent av de sysselsatta, i Stockholms län. Utöver kulturföretagen innehåller näringsgrenen företag med inriktning mot sport, nöjen, reparationer av hushållsartiklar, intresseorganisationer samt kropps- och skönhetsvård.³⁵ De största yrkesgrupperna i branschen i länet är frisörer, hud- och fotterapeuter, informatörer, administratörer och sekreterare, fritidsledare samt städare.³⁶

I höstens intervjuundersökning uppgav företagen att man hade sett en rejäl nedgång i efterfrågan på sina tjänster under de senaste sex månaderna jämfört med vårens undersökning. Konjunkturindex för de kommande sex månaderna landade på 20 vilket både var under vårens 31 och förra höstens 38. Senast index låg på en lägre nivå för förväntningarna på kommande sex månader var våren 2009. Det samma gällde förväntningarna på efterfrågeutvecklingen de kommande sex till tolv månaderna.

Branschen har ett relativt sett högt resursutnyttjande och i höstens undersökning ökade även detta med ytterligare 3 procentenheter från i våras. Hela 84 procent av företagen uppgav att de max kunde öka sin produktion med 10 procent innan de var tvungna att rekrytera. Detta ligger klart över snittet för perioden hösten 2007 till hösten 2012 som var 66 procent. Samtidigt svarade en ökad andel företag att man har upplevt brist vid rekrytering de senaste sex månaderna mot vårens undersökning. I höstens undersökning uppgav 30 procent av företagen att de har upplevt brist vid rekrytering och snittet för perioden hösten 2007 till nu är 15 procent.

Trots högre kapacitetsutnyttjande och ökande brist landar vi ändå, mycket mot bakgrund av den förväntade utvecklingen för den privata konsumtionen och branschens egna efterfrågeförväntningar, sammantaget i bedömningen att antalet sysselsatta i näringsgrenen minskar svagt under 2013.

Offentliga tjänster

Offentliga tjänster innefattar vård och omsorg, utbildning och forskning samt offentlig förvaltning. Näringsgrenen sysselsatte i slutet av 2010 omkring 28 procent

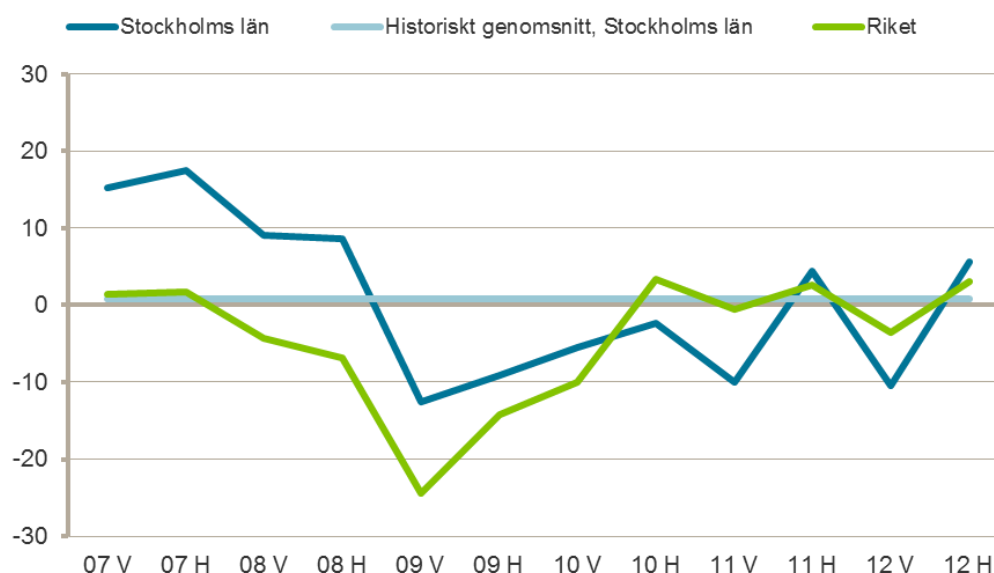
³⁴ Se Kulturprognosen 2013.

³⁵ SNI 2007-koder: 90-94.

³⁶ RAMS 2010, dagbefolkning.

av länets sysselsatta vilket är fyra procentenheter mindre än i riket som helhet. Detta motsvarar 293 000 personer, fördelat på 127 000 inom vård och omsorg, 102 000 inom utbildning och 64 000 inom offentlig förvaltning och försvaret. Den offentliga tjänstesektorn är en starkt kvinnodominerad näringsgren. Detta gäller särskilt vård- och utbildningssektorerna med andelar på 80 respektive 73 procent kvinnor.

Diagram 8: Index - Andel verksamheter inom kommun, landsting och stat som bedömt ökning av verksamheten minus dito minskning.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Antalet anställda inom de offentligt finansierade verksamheterna ökade med i genomsnitt 2,2 procent åren 2000-2010. Utvecklingen har en nära koppling till framför allt demografi och offentliga finanser. Den hastigt ökande befolkningen i Stockholms län väntas även framöver öka efterfrågan på flertalet offentliga tjänster. Tillsammans med de goda offentliga finanserna i regionen utgör detta den centrala bakgrundsfaktorn till den förväntade utveckling som presenteras i detta avsnitt.³⁷ På motsvarande sätt är kopplingen till det allmänna konjunkturläget svagare än för det privata näringslivet, även om situationen i ekonomin i stort naturligtvis får återverkningar på sektorn på sikt. Påverkan från nuvarande konjunkturförsvagning på den offentliga sektorn ligger dock bortom prognosperiodens horisont. Som diagram 8 visar har konjunkturindex för de offentliga tjänsterna ökat under hösten, för att nu ligga något över genomsnittet från våren 2007.

Privata och offentliga utförare

De två största arbetsgivarna inom den offentliga verksamheten i länet är Stockholms läns landsting och Stockholms stad. Dessa är samtidigt två av rikets största arbetsgivare oavsett näringsgren. Många av de tjänster som dessa tillsammans med länets övriga 25 kommuner producerar erbjuds på en konkurrensutsatt

³⁷ SKL, EkonomiNytt: Planeringsförutsättningar 2012-2016, Sveriges Kommuner och Landsting beräknar att skatteunderlaget kommer att växa med under 2012 och 2013, delvis beroende på ökade inkomster från pensioner.

marknad med både offentliga och privata utförare. Detta gäller särskilt för vårdsektorn men också utbildningsväsendet. En del av de offentligt utförda tjänsterna har övergått i privat regi under senare år, vilket gjort den offentligt finansierade privata tjänstesektorn till en bransch i stark tillväxt.

Stora årskullar ökar trycket på utbildningsväsendet

De senaste årens höga födelsetal innebär ett fortsatt växande behov av barnomsorg. Detta har fått som effekt att länets kommuner under en längre tid haft svårigheter med att hitta personal med rätt kompetens till verksamheten. I höstens undersökning uppger 90 procent av kommunerna att de har upplevt brist på arbetskraft inom barnomsorgen. Särskilt allvarig är bristen på förskollärare. Den generella bristsituationen har bland annat fått som konsekvens att utbildningskraven på rekryteringarna sänks samt att redan anställda fått arbeta mer.

Även i grundskolan fortsätter antalet elever att öka under kommande år vilket innebär ett ökat expansionstryck på skolväsendet. Knappt 40 procent av länets kommuner anger att efterfrågan kommer att öka på ett års sikt, och hela 70 procent av kommunerna anger brist på personal. I första hand gäller bristen lärare med behörighet i teknik, matematik och NO-ämnena men också fritidspedagoger. Den ökade efterfrågan innebär också att lokalerna måste bli fler, något som Stockholms stad tacklar genom nybyggnation av skolor samt tillbyggnad av redan befintliga lokaler.

För gymnasieskolan är situationen den motsatta. I omkring 40 procent av länets kommuner, däribland Stockholms stad, beräknas efterfrågan minska under prognosperioden, något som också märks i låg brist på personal.

Sammantaget väntas sysselsättningen inom utbildningsverksamheten i Stockholms län öka under prognosperioden eftersom efterfrågan ökar på de flesta stadierna. Eftersom de privata utförarna är pessimistiska gällande sysselsättningsutvecklingen är det troligt att sysselsättningsökningen framförallt kommer att ske i den offentligt drivna utbildningsverksamheten.

Fortsatt utökat vårdbehov

Vård och omsorg inkluderar tandvård, primär- och slutenvård samt omsorgsverksamhet. Liksom för utbildningssektorn anger den demografiska utvecklingen förutsättningarna för verksamheten. Länets befolkning blir liksom rikets allt äldre (se fördjupningsrutan "Befolkningsprognos" längre fram) och i ett längre perspektiv kräver en bibehållen nivå på vård och omsorg att större resurser allokeras till området. För närvarande är dock de äldsta vårdkrävande åldergrupperna relativt små och de stora ökningarna av vårdbehovet väntas komma först om några år.

Den stora merparten av den utförda vården sker i offentlig regi men en väsentlig del av expansionen av vårdverksamheten har under senare år skett av privata utförare. Dessa har vuxit starkt särskilt inom den kommunalt finansierade vård- och omsorgsverksamheten vilket gjort att de demografiska förändringarna inte märkts

lika tydligt för den offentligt utförda verksamheten. Även framöver råder det en viss osäkerhet gällande dimensioneringen av vård och omsorg i kommunal regi. Bilden går igen även hos landstinget där man räknar med ett generellt ökande vårdutbud men det är oklart vem som kommer vara utförare.

Det råder brist på flera yrken/specialiteter inom hälso- och sjukvården. Inom tandvården behövs särskilt tandläkare och tandhygienister, även om rekryteringsproblemen lättat något från tidigare prognosomgångar. Inom sjukvården är det bland annat brist på specialistläkare och specialistsjuksköterskor inom psykiatri samt biomedicinska analytiker.

Utbudet av vård och omsorg väntas fortsätta öka under prognosperioden. De privata utförarna har dragit ned sina framtidsförväntningar något men är alltså mycket positiva. Eftersom de offentliga finanserna samtidigt är goda väntas sysselsättningen inom vård och omsorg följa den demografiska utvecklingen och öka något under 2013.

Offentlig administration

Stockholms läns landsting anger svårigheter i rekryteringen av specialister inom bland annat redovisningsekonomi, upphandling och projektledning. Även i länets kommuner har man haft svårigheter vid rekrytering gällande främst högutbildad personal och chefer inom flera delar av verksamheten. Det rör sig inte om någon stor brist i antal personer, men kompetenserna är ofta centrala för kommunernas verksamhet. Respondenterna i vår undersökning anger att antalet sysselsatta inom offentlig administration kommer vara stabilt under prognosperioden. På grund av att verksamheten inte är lika starkt kopplad till befolkningsutvecklingen som övriga grenar av den offentligt finansierade verksamheten väntas därför sysselsättningen inom offentlig administration bli oförändrad under 2013.

Sysselsättningsutveckling 2013

Sammanfattningsvis är de offentliga respondenterna i höstens intervjuundersökning något mer positiva än i vårens undersökning vad gäller verksamhetutvecklingen under det kommande året. Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen och den finansiella situationen i kommuner och landsting bedömer vi att sysselsättningen inom offentlig verksamhet följer den historiska trenden och ökar något under såväl 2012 som 2013. Näringsgrenen står på detta sätt emot den svagare konjunktur som väntas slå mot stora delar av det privata näringslivet.

Utbudet av arbetskraft

Arbetskraften definieras här som personer i arbetsför ålder som står till arbetsmarknadens förfogande, dvs. som är antingen sysselsatta eller arbetslösa.³⁸ Grupper som inte ingår i arbetskraften inkluderar exempelvis pensionärer, studerande och sjuka men även, i vårt fall, personer som är utan arbete men inte inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Arbetskraftens storlek beror på storleken på flöden in i och ut ur dessa kategorier. Om flödena in i sysselsättning ökar samtidigt som arbetskraftens storlek är konstant, minskar den relativa arbetslösheten. På motsvarande sätt ökar den relativa arbetslösheten om antalet arbetslösa ökar utan att arbetskraften samtidigt gör det. Flödena är starkt sammankopplade med svängningar i samhällsekonomin men beror också på en uppsättning faktorer som i högre eller mindre utsträckning är oberoende av konjunkturläget. Bland de mer centrala räknas befolkningsutvecklingen, studiedeltagandet, pensionsavgångar, pendlingsmönster och ohälsomönster. Flera av dessa variabler samvarierar och dess utveckling är även i många fall sammankopplade med politiska beslut.

Fortsatt stark befolkningsökning

Den faktor som på längre sikt ger förutsättningen för arbetskraftens utveckling är utvecklingen av befolkningens storlek. Vid början av 2012 uppgick befolkningen i Stockholms län till 2 100 000 personer. Under de senaste fem åren, mellan 2006 och 2011, ökade befolkningen i Stockholms län med drygt 170 000 personer eller i genomsnitt närmare 35 000 per år. Enligt den befolkningsprognos Arbetsförmedlingen beställt från SCB för höstens prognos kommer den årliga befolknings-tillväxten under perioden 2012 till 2025 att uppgå till drygt 30 000.³⁹

Avstannande ökning av pendlingen

En ökad inpendling för arbete ökar arbetskraftens storlek. Under perioden 2004-2010 växte antalet som pendlar in till Stockholms län med i genomsnitt omkring 2 000 personer årligen. Antalet som pendlade ut från länet ökade under samma period med i genomsnitt 900 per år vilket ger en årlig nettoökning på ca 1 100 under perioden. Under 2010 pendlade 94 000 personer boende i ett annat län in medan 34 000 Stockholmsbor pendlade ut.⁴⁰ Antalet som både bor och arbetar i länet uppgick under 2010 till 983 000 personer. Nettopendlingen svänger med

³⁸ Gruppen sysselsatta för år 2012 utgörs av sysselsatta enligt SCBs registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) i november 2010. Denna källa används, trots eftersläpningen, eftersom den möjliggör nedbrytning på kommun och bransch. Siffrorna över totalt inskrivna arbetslösa, d.v.s. öppet arbetslösa och programdeltagare, kommer från Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik och uppdateras löpande.

³⁹ Befolkningsprognosen beskrivs mer i detalj i fördjupningsrutan "Befolkningsprognos".

⁴⁰ RAMS 2010, dagbefolkning.

konjunkturen och tenderar att minska under tillväxtmässigt sämre år. Av denna anledning förväntar vi oss en svagt minskad nettopendling under prognosperioden.

Studiedeltagande

Stockholms län utgör ett kluster för eftergymnasial utbildning med flera stora högskolor och universitet, bland andra Stockholms universitet, Kungliga Tekniska Högskolan, Södertörns högskola och Karolinska Institutet. Länet hade 2011 landets mest högutbildade befolkning. Av länets 25-åringar hade 2011 drygt 44 procent genomgått en eftergymnasial utbildning. För 30-åringar var motsvarande andel 55 procent. Dock är andelen av befolkningen som befinner sig i eftergymnasial utbildning bara marginellt högre än för riket som helhet. Detta förhållande har troligen sin förklaring i att personer med högre utbildning som utbildat sig på andra platser i landet flyttar in i länet när de väl är färdigutbildade.⁴¹

Antalet heltidsstuderande personer som deltar i komvuxkurser blev fler under 2010, en utveckling som fortsatte i än högre utsträckning under 2011.⁴² Komvux består av den grundläggande vuxenutbildningen, den gymnasiala vuxenutbildningen och yrkes Vux.

Under perioder av lägre aktivitet på arbetsmarknaden kan deltagandet i heltidsstudier förväntas öka. De personer som övergår till heltidsstudier lämnar samtidigt arbetskraften. Eftersom alternativet för dessa personer i hög utsträckning skulle ha varit arbetslöshet får det ökande studiedeltagandet som effekt att den relativa arbetslösheten blir lägre än vad den annars skulle ha varit. Lågkonjunkturrens vanliga mönster av en ökad relativ arbetslöshet mildras på detta sätt något.

Ökande sjukpenningtal

Ytterligare en grupp som står utanför arbetskraften är personer som är långtids-sjukskrivna och uppbär sjuk- och aktivitetsersättning. Ett ökat antal sjukskrivna får därför som följd att storleken på arbetskraften minskar. Sjukpenningtalet⁴³ minskade i Stockholms län kraftigt från slutet av 2002 men vände åter upp från och med 2010 och har därefter blivit stadigt högre. Eftersom dessa personer lämnat arbetskraften blir effekten att denna minskat, allt annat lika.⁴⁴

Ökning av arbetskraften under 2012 och 2013

Utifrån den bild vi har tecknat ovan väntar vi oss sammantaget att se en ökning av arbetskraften under 2013. Framförallt beror detta på den kontinuerligt ökande befolkningen i Stockholms län. Givet konjunkturläget tror vi dock att ökningen blir något mindre än vad som varit normalt under senare år. I jämförelse med tidigare år väntas personer i högre utsträckning gå till utbildning och inpendlingen för arbete i länet väntas minska något.

⁴¹ SCB Statistikdatabasen: Utbildning och forskning.

⁴² Skolverket: Statistik och analys.

⁴³ Antal utbetalda nettodagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning eller rehabiliteringspenning per registrerad försäkrad i åldrarna 16-64 år.

⁴⁴ Försäkringskassan: Månadsuppföljning sjukförsäkringen.

Fördjupningsruta

Underlaget till detta stycke är en specialbearbetning av SCB:s senaste befolkningsprognos, nedbruten på län och kommuner. Bearbetningen har gjorts av SCB. Utvecklingen i framskrivningarna baseras på de senaste årens mönster i befolkningsutvecklingen.

Läs mer om SCB:s befolkningsprognoser: <http://www.scb.se/BE0401>

Befolkningsprognos

Befolkningstillväxten utgör grunden för utvecklingen av arbetskraftsutbudet och har därmed en avgörande inverkan på storleken av det skatteunderlag som finansierar de gemensamma välfärdstjänsterna. Att följa befolkningsutvecklingen är därför centralt för att skapa sig en bild av framtidens utmaningar på arbetsmarknaden liksom i samhället i stort.

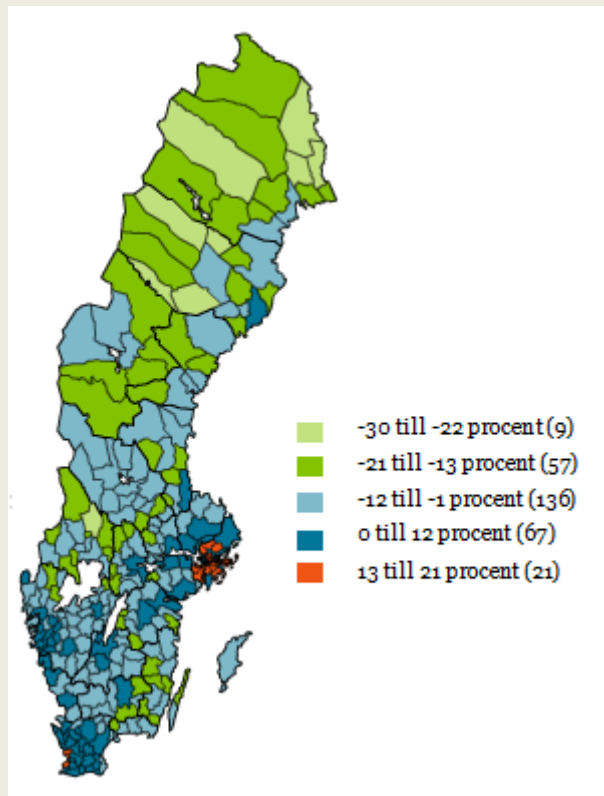
Befolkningen i riket som helhet beräknas växa med drygt 980 000 personer de kommande tretton åren för att under slutet av 2025 uppgå till 10 470 000. Detta motsvarar en årlig tillväxt under perioden på drygt 70 000 personer. Stockholms andel av denna befolkningstillväxt är hela 44 procent, motsvarande drygt 430 000 personer, trots att endast en dryg femtedel av landets befolkning i dagsläget bor i länet. Huvuddelen av denna stora ökning beror på ett högt barnafödande. Under befolkningsprognosperioden beräknas antalet nyfödda till över 30 000 årligen och det årliga genomsnittet för födelseöverskottet till drygt 16 000 personer. Även invandring bidrar starkt till befolkningsökningen. Under 2012 väntas drygt 33 000 personer invandra till länet, ett antal som minskar succesivt till omkring 24 000 år 2025. Samtidigt ökar emigrationen från ca 15 000 år 2012 till omkring 20 000 år 2025 vilket gör att invandringsnettot krymper snabbt under perioden. I genomsnitt uppgår den årliga nettoinvandringen till knappt 11 000 personer. Nettoinflyttningen från andra län bidrar med knappt 4 000 personer per år. Även denna siffra är högre i början av perioden för att sedan succesivt avta.

Befolkningen i arbetsför ålder

Ur ett arbetsmarknadsperspektiv är utvecklingen för befolkningen i arbetsför ålder (16-64 år) särskilt intressant. I bild 1 visas utvecklingen för denna ålderskategori fördelat på rikets kommuner. Som synes är tillväxten under perioden framförallt koncentrerad till de tre storstadslänen, medan stora delar av landet i övrigt dras med negativa tillväxttal. Befolkningen i arbetsför ålder i Stockholms län beräknas öka med drygt 16 procent under perioden. Detta innebär visserligen att andelen personer i arbetsför ålder minskar, framförallt eftersom antalet personer

äldre än 64 år växer, men minskningen är inte lika skarp som för riket. Utgångsläget i Stockholms län är dessutom bättre med en högre andel personer i arbetsför ålder och en lägre medelålder, knappt 39 år, än i riket som helhet.⁴⁵

Bild 1: Befolkningstillväxt (16-64 år) kommuner 2011-2025

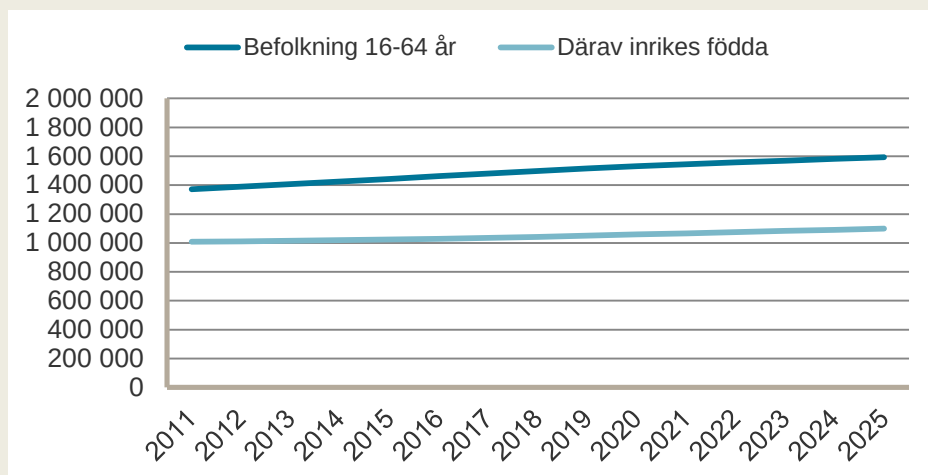

Källa: SCB

I diagram 9 på nästa sida åskådliggörs utvecklingen för befolkningen i arbetsför ålder åren 2011 till 2025. Nästan 60 procent av ökningen utgörs av personer som är födda utanför riket. En stor majoritet av dessa kommer i sin tur att vara födda utanför Europa. Detta sätter fokus på det faktum att försörjningsbördan för de i arbetsför ålder skulle vara avsevärt mycket högre utan det tillskott till arbetskraften som invandringen innebär. I takt med att de äldre blir allt fler blir detta tillskott särskilt viktigt.

⁴⁵ SCB Statistikdatabasen: Befolkningsstatistik; Livslängden i Sverige 2001-2010.

Diagram 9: Befolkningen 16-64 år i Stockholms län samt därav inrikes födda. Differensen mellan linjerna motsvarar antalet utrikesfödda i befolkningen.

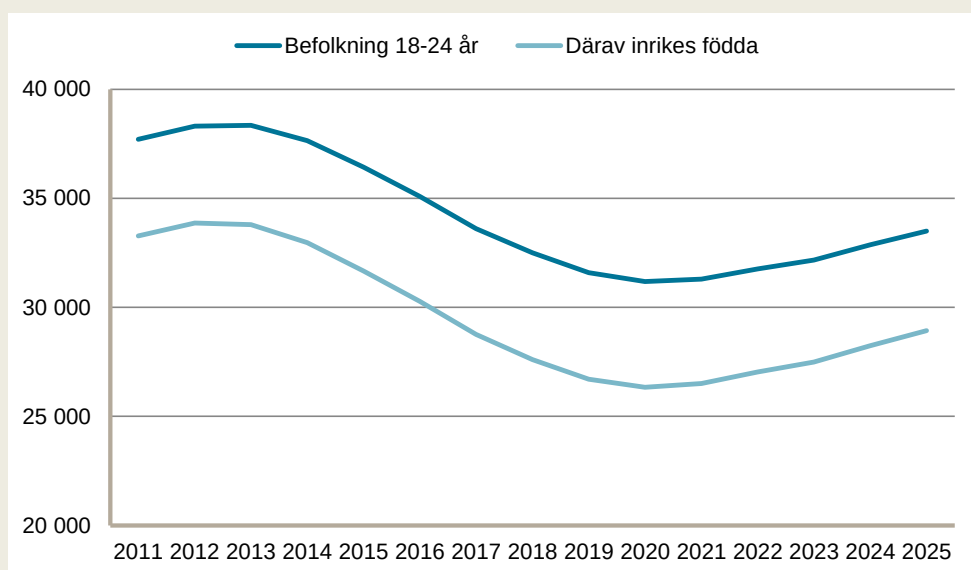

Källa: SCB

Ungdomar 18-24

Medan befolkningen i åldrarna 16-64 ökar kontinuerligt från 2011 till 2025 följer utvecklingen för ungdomar 18-24 ett annat mönster. Gruppen ökar i storlek fram till år 2013 för att därefter istället minska. Först år 2020 växer den återigen. Den huvudsakliga anledningen bakom denna utveckling är att de stora barnkullarna från tidigt 1990-tal lämnar gruppen samtidigt som det sena 1990-talets mycket mindre kullar träder in i åldersspannet. Under hela perioden växer gruppen med endast 4,5 procent för att 2025 uppgå till 196 000. Ungefär hälften av ökningen utgörs av utomeuropeiskt födda ungdomar.

Diagram 10: Befolkningen 18-24 år i Stockholms län samt därav inrikes födda. Differensen mellan linjerna motsvarar antalet utrikesfödda i befolkningen.

Källa: SCB

Kommunal fördelning

Fördelningen av befolkningstillväxten skiljer sig som vi sett starkt mellan olika delar av landet. I förhållande till detta är utvecklingen i Stockholms län relativt uniform. Samtliga kommuner i länet beräknas få en positiv befolkningsutveckling under åren 2012-2025. Procentuellt sett växer Botkyrka snabbast, följt av Nacka, Solna, Södertälje och Sundbyberg. I absoluta termer ökar befolkningen i Stockholms stad mest. Långsammast växer befolkningen i Norrtälje, Nynäshamn och Täby. Tillväxten är betydligt starkare för utomeuropeiskt födda än för personer födda i Sverige och i övriga Europa, och ökningstakten tenderar också att vara högre i kommuner med högre andelar utomeuropeiskt födda.

Inom länet går de tydligaste flyttströmmarna från Stockholms stad till övriga kommuner. Under 2012 beräknas utflyttningsnettot från Stockholms stad bli omkring 3 500 för att öka till runt 5 000 personer år 2025.

Öppet arbetslösa och sökande i program

I kommande avsnitt används begreppet *totalt antal inskrivna arbetslösa* för den samlade gruppen öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd.

Arbetslöshetens utveckling

Från det första till tredje kvartalet i år har det totala antalet inskrivna arbetslösa stigit från 67 600 till 70 000 personer. Detta kan jämföras mot antalet tredje kvartalet 2011 då motsvarande antal uppgick till 64 800 personer. Vid slutet av oktober i år var arbetslösheten i Stockholms län 6,7 procent.⁴⁶ Samma andel i oktober 2011 var 6,3 procent. Därmed har det skett en ökning på knappt 0,4 procentenheter sedan ifjol, en ökning som framförallt skedde under perioden mars till oktober i år.

Flödena till och från det totala antalet inskrivna arbetslösa består av nyinskrivna och personer som har gått till arbete. Under andra kvartalet 2012 ökade inflödet till arbetslöshet med 3 procent jämfört med andra kvartalet 2011. Det totala antalet nyinskrivna under det andra kvartalet var dock något lägre än genomsnittet för perioden 2006 till 2012. Under det tredje kvartalet ökade inflödet ytterligare. Då var antalet nyinskrivna 4 procent fler än samma kvartal 2011 och 6 procent fler än genomsnittet för åren 2006 till 2012.

Sedan ifjol har inflödet av utrikesfödda ökat relativt mer än vad inflödet av personer födda i Sverige har gjort. Samtidigt har inflödet av personer med högst gymnasial eller eftergymnasial bakgrund ökat relativt mer än inflödet av personer med högst förgymnasial bakgrund. De nyinskrivna männen har ökat relativt sett mer än kvinnorna och de nyinskrivna unga (18-24 år) har ökat i högre takt än de äldre (55-64 år).

Samtidigt som inflödet till arbetslöshet ökade under det andra och tredje kvartalet i år minskade också utflödet eller personer som gick till arbete. Under det andra kvartalet 2012 minskade antalet inskrivna som gick till arbete med 7 procent jämfört med samma kvartal 2011. Nivån var något lägre än genomsnittet för perioden 2006 till 2012. Under det tredje kvartalet fortsatte nedgången ytterligare jämfört med samma kvartal ifjol, 3 procent färre gick till arbete under tredje kvartalet i år jämfört med samma period 2011. Detta var 5 procent färre än genomsnittet för samma kvartal åren 2006 till 2012.

Sedan ifjol är det relativt färre inskrivna födda i Sverige som gått till arbete under året än utrikesfödda. Personer med högst förgymnasial utbildning hade den rela-

⁴⁶ Den relativa arbetslösheten räknas ut genom att ta det totala antalet inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år. Siffrorna är säsongsrensade och trendade.

tivt sett mest negativa utvecklingen jämfört med personer med högre utbildningsnivåer sedan ifjol. Relativt sett färre i gruppen unga (18-24) gick till arbete än i gruppen äldre (55-64 år) medan utvecklingen var något sämre för männen än kvinnorna jämfört med ifjol.

Utveckling av deltagare i program med aktivitetsstöd

Vid slutet av oktober 2012 uppgick det totala antalet arbetslösa till 71 800. Av dessa utgjorde 26 300 sökande i program med aktivitetsstöd och resterande 45 500 var öppet arbetslösa. De största programmen med aktivitetsstöd var jobb- och utvecklingsgarantin⁴⁷ med 13 900 deltagare, förberedande insatser med 5 800 deltagare och ungdomsinsatser⁴⁸ med 3 600 deltagare.

Sedan årsskiftet 2011/2012 har stocken av inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin ökat med knappt 1 400 personer från 12 500 till 13 900 vid slutet av oktober 2012. Detta var 15,4 procent fler än i oktober 2011. Inom jobb- och utvecklingsgarantin är fördelningen mellan män och kvinnor helt jämn. Åldersfördelningen för de personer som är inskrivna i programmet har förändrats mycket lite sedan årsskiftet och låg vid slutet av oktober i år på 5 procent unga (18-24 år), 65 procent i åldrarna 25-54 år och 30 procent äldre (55-64 år). Fördelningen av födelseland för de inskrivna var vid slutet av oktober 45 procent födda i Sverige, 16 procent födda i Europa exklusive Sverige och 38 procent födda utanför Europa. Den grupp som har ökat sin andel mest i programmet sedan årsskiftet 2011/2012 är gruppen personer födda utanför Europa. Fördelningen mellan olika utbildningsnivåer i jobb- och utvecklingsgarantin var vid slutet av oktober 33 procent med högst förgymnasial utbildning, 36 procent med högst gymnasial utbildning och 30 procent med eftergymnasial utbildning. Sedan årsskiftet har andelen för gruppen med högst förgymnasial utbildning i programmet ökat något mer än de andra.

Sedan årsskiftet 2011/2012 har ökningen av inskrivna i jobbgarantin för ungdomar i Stockholms län ökat med knappt 200 personer och vid slutet av oktober i år uppgick antalet personer i programmet till 3 600. Detta är 25,3 procent fler än vid slutet av oktober 2011. Inom jobbgarantin för ungdomar är det något fler män än kvinnor som är inskrivna, 58 mot 42 procent vid slutet av oktober och männen har också ökat mer än kvinnorna sedan årsskiftet. Åldersfördelningen inom jobbgarantin för ungdomar var vid slutet av oktober 95 procent i åldrarna 16-24 år och 5 procent över 25 år. Sedan årsskiftet har gruppen i åldrarna 16-24 ökat sin andel något jämfört med dem över 25 år. Fördelningen av födelseland var 74 procent födda i Sverige, 5 procent födda i Europa exklusive Sverige och 20 procent födda utanför Europa. Sedan årsskiftet har personer födda i Sverige ökat mer än utrikesfödda inom programmet. Utbildningsfördelning inom jobbgarantin för ungdomar var vid slutet av oktober 25 procent med högst förgymnasial utbildning, 67 pro-

⁴⁷ Jobb- och utvecklingsgarantin är en individuellt utformad åtgärd för personer som har stått utanför arbetsmarknaden en längre tid.

⁴⁸ Ungdomsinsatser utgörs helt av programmet Jobbgaranti för ungdomar som omfattar ungdomar som har fyllt 16 men inte 25 år och som har varit arbetslösa i en period om tre sammanhängande månader och samtidigt varit anmälda som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

cent med högst gymnasial utbildning och 8 procent med eftergymnasial utbildning. Fördelningen av utbildningsnivå är oförändrad sedan årsskiftet.

Arbetslösheten väntas öka under hela 2013

Under första halvan av 2012 såg utvecklingen för antalet totalt inskrivna arbetslösa i Stockholms län ut att vara på rätt väg. Januari och februari visade förvisso upp högre ökningar än genomsnittet för månaderna perioden 2007 till 2011 men under mars, april och maj minskade antalet inskrivna och låg inte långt under nivån för det historiska genomsnittet sedan 2007. Sommarmånaderna juni och juli hade därtill något lägre ökningar gentemot snittet sedan 2007. Från och med augusti månad tog dock utvecklingen en negativ vändning då det totala antalet inskrivna ökade med knappt 700 personer jämfört med juli månad. Detta bryter mot det vanliga mönstret för månaden de senaste tio åren. Under september fortsatte antalet att öka med 700 personer och detta var mycket avvikande från tidigare års säsongsvariation då antalet har gått ner alla år sedan 2000 förutom krisåren 2008 och 2009. Vid slutet av oktober i år noterades också den högsta ökningen av stocken för oktober månad, oktober 2009 undantaget, perioden 2000 till nu då antalet inskrivna ökade med 1 100 personer. Mellan perioden januari till oktober i år har det totala antalet arbetslösa ökat med 6 100 personer. Vår bedömning är att det totala antalet inskrivna kommer att fortsätta öka under återstoden av 2012. Tabell 3 visar utfallet för antalet arbetslösa fjärde kvartalet 2008-2011 och prognosen för fjärde kvartalen 2012 och 2013.

Tabell 3: Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd

	Antal	Förändring mot motsvarande kvartal året innan
2008 kvartal 4	37 994	9 %
2009 kvartal 4	62 416	64 %
2010 kvartal 4	67 604	8 %
2011 kvartal 4	65 035	- 4 %
2012 kvartal 4	72 400	11 %
2013 kvartal 4	81 400	13 %

Källa: Arbetsförmedlingen

Prognosen för utvecklingen av det totala antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen i Stockholms län 2013 är att det kommer ske en ökning. Denna ökning kommer att vara större än den som skedde under fjärde kvartalet 2011 och dito 2012. Grunden för denna bedömning är att vi ser att vi går in i en fördjupad konjunkturavmattning under 2012 som dämpar sysselsättningsutvecklingen. De ökade varslen under augusti till oktober månad i år kommer att falla ut under första halvan av 2013. Även om alla varsel inte resulterar i uppsägningar, och även om alla som blir uppsagda efter att ett varsel har verkställts inte blir arbetslösa, indikerar ändå ökade varsel att högre arbetslöshetssiffror är att vänta givet en i övrigt avmattad

konjunktur. Vi ser också i höstens intervjuundersökning att effekterna börjar sprida sig även till den, för Stockholms del, så viktiga privata tjänstesektorn. Eftersom befolkningen i arbetsför ålder i Stockholm beräknas öka under 2013 leder detta oss till bedömningen att antalet arbetslösa kommer att öka mer under 2013 än vad de har gjort 2012. Sammantaget landar vi i bedömningen att antalet arbetslösa kommer att uppgå till 72 400 fjärde kvartalet 2012 och 81 400 fjärde kvartalet 2013.

Arbetslöshetens struktur

Den relativa arbetslösheten i Stockholms län är betydligt lägre än i riket. Andelen arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd uppgick under tredje kvartalet 2012 till 6,6 procent av den registerbaserade arbetskraften i länet medan motsvarande andel i riket var 8,2 procent.

Tredje kvartalet 2012 var andelen arbetslösa kvinnor som andel av den registerbaserade arbetskraften högre än andelen arbetslösa män, 6,8 gentemot 6,5 procent. Detta kan jämföras med riket där motsvarande andel var 8,1 procent av kvinnorna och 8,4 procent av männen.

Den relativa arbetslösheten är betydligt högre inom grupper med låg utbildning än grupper med hög utbildning. I Stockholm var den relativa arbetslösheten för personer med endast förgymnasial utbildning 15 procent tredje kvartalet 2012. Motsvarande andel för personer med högst gymnasial utbildning var 6,2 procent och personer med eftergymnasial utbildning var 4,8 procent som andel av den registerbaserade arbetskraften inom varje grupp. Den största förändringen sedan förra året har skett inom gruppen med högst gymnasial utbildning som har ökat med 0,4 procentenheter.

Skillnaden i den relativa arbetslösheten för personer födda utanför Sverige och personer födda i Sverige är fortsatt stor under tredje kvartalet 2012. Den relativa arbetslösheten inom gruppen utrikesfödda låg på 15,2 procent medan den relativa arbetslösheten bland personer födda i Sverige låg på 4,1 procent. Dock har andelen arbetslösa inom gruppen utlandsfödda minskat något sedan tredje kvartalet 2011 medan arbetslösheten bland personer födda i Sverige istället har ökat något. Jämfört med riket ligger den relativa arbetslösheten lägre inom båda grupperna. För personer födda i utlandet låg den på 20,4 procent tredje kvartalet 2012 medan den låg på 6,1 procent för personer födda i Sverige.

Arbetslösheten som andel av den registerbaserade arbetskraften för åldersgruppen 18-24 år var tredje kvartalet 2012 11,1 procent. Detta var 0,6 procentenheter högre än samma kvartal 2011 men fortfarande betydligt lägre än för riket där andelen var 18,1 procent. Arbetslösheten som andel av den registerbaserade arbetskraften för åldersgruppen 55-64 år var tredje kvartalet 2012 5,9 procent, vilket var något högre än för samma kvartal 2011. Snittet för hela riket tredje kvartalet i år var 6,2 procent.

Tabell 4: Arbetslöshetens struktur, kvartal 3 2012. Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd. Andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, procent.

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvinnor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes- födda	Utrikes- födda	Utbildning		
								Grund- skola	Gym- nasial	Efter- gymnasial
Vaxholm	2,7%	2,7%	2,8%	6,8%	1,8%	2,0%	8,9%	5,6%	3,1%	1,9%
Danderyd	2,9%	3,2%	2,5%	5,3%	2,5%	2,2%	6,9%	5,5%	3,1%	2,6%
Vallentuna	3,0%	2,9%	3,0%	7,2%	3,5%	2,4%	6,8%	5,5%	2,7%	2,5%
Lidingö	3,2%	3,4%	3,0%	4,0%	3,4%	2,4%	7,8%	6,4%	3,0%	2,9%
Täby	3,2%	3,2%	3,2%	7,7%	2,6%	2,4%	7,2%	7,3%	3,5%	2,4%
Ekerö	3,2%	3,4%	3,1%	7,5%	3,2%	2,8%	7,4%	6,0%	3,0%	2,8%
Stockholm	6,8%	6,8%	6,7%	9,7%	6,7%	4,1%	15,7%	16,7%	6,8%	4,8%
Nynäshamn	7,1%	7,3%	6,9%	15,8%	5,8%	5,6%	16,6%	12,6%	5,9%	6,0%
Haninge	7,7%	8,1%	7,4%	14,5%	5,2%	5,3%	15,6%	13,4%	6,4%	6,5%
Järfälla	7,9%	7,9%	7,8%	12,0%	6,5%	4,8%	16,3%	16,3%	7,2%	5,9%
Sundbyberg	8,0%	7,7%	8,3%	12,1%	7,5%	4,7%	17,1%	17,7%	7,0%	5,9%
Botkyrka	11,9%	13,2%	10,7%	17,7%	9,7%	6,5%	18,6%	19,6%	10,4%	8,3%
Södertälje	13,7%	15,3%	12,3%	20,9%	11,1%	6,7%	26,8%	26,2%	10,4%	10,3%
Länet	6,6%	6,8%	6,5%	11,1%	5,9%	4,1%	15,2%	15,0%	6,2%	4,8%
Länet ifjol	6,4%	6,7%	6,1%	10,5%	5,7%	3,9%	15,4%	14,8%	5,7%	4,7%
Riket	8,2%	8,1%	8,4%	18,1%	6,2%	6,1%	20,4%	17,4%	8,0%	5,2%

Källa: Arbetsförmedlingen, SCB

Tabell 4 presenterar arbetslöshetens struktur för de sex kommuner med högst respektive lägst relativ arbetslöshet av länets totalt 26 kommuner samt för länets största kommun, Stockholms stad.⁴⁹ I tabellen kan man se att andelen arbetslösa i länets kommuner tredje kvartalet 2012 varierade mellan 2,7 och 13,7 procent av den registerbaserade arbetskraften. Lägst var arbetslösheten i Vaxholm, Danderyd, Vallentuna, Lidingö, Täby och Ekerö. De kommuner i länet som hade högst andel arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år under tredje kvartalet 2012 var Södertälje, Botkyrka, Sundbyberg, Järfälla, Haninge, Nynäshamn. Sveriges folkrikaste kommun, Stockholms stad, hade tredje kvartalet 2012 en relativ arbetslöshet på 6,8 procent i åldersgruppen 16-64 år. Störst ökning i relativ arbetslöshet jämfört med tredje kvartalet 2011 hade Järfälla kommun med en ökning på 1,1 procentenheter. Störst minskning under samma period hade Lidingö kommun med 0,4 procentenheter. I hela länet var det bara Södertälje och Botkyrka som låg över genomsnittet i riket på 8,2 procent för arbetslöshet som andel av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år. Södertälje låg över Botkyrka i relativ arbetslöshet för alla grupper förutom andelen för personer med högst

⁴⁹ Se bilaga för tabell över länets samtliga kommuner.

gymnasial utbildning där man hade lika stor relativ arbetslöshet i gruppen, 10,4 procent. Södertälje kommun hade en högre relativ arbetslöshet än riket inom alla grupper medan Botkyrka däremot hade en lägre relativ arbetslöshet än rikssnittet i grupperna unga (18-24 år) (17,7 procent mot rikets 18,1) och utrikesfödda (8,6 procent mot rikets 20,4).

Arbetsmarknadspolitiska utmaningar

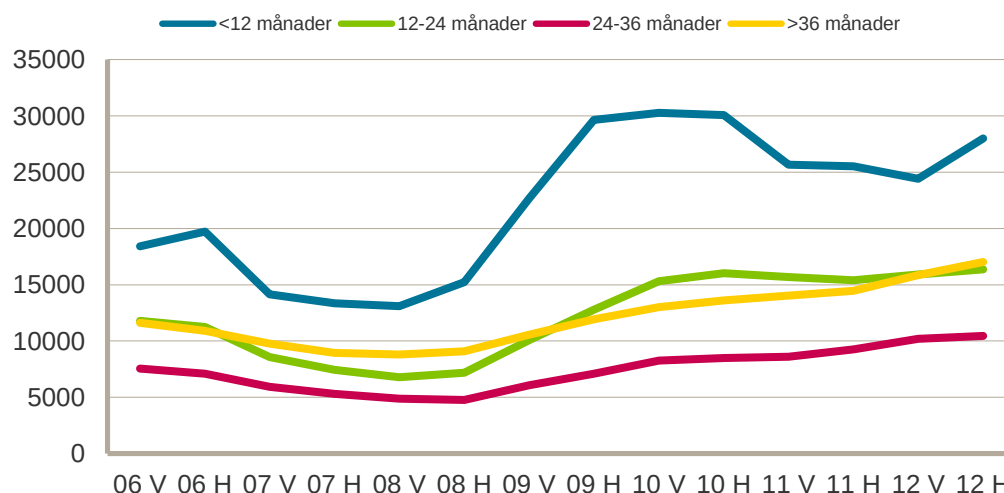
Utmaningarna på Stockholms läns arbetsmarknad har vuxit under senare år. En av dem är kopplad till den till synes motsägelsefulla situation med brist inom vissa områden samtidigt som antalet arbetslösa ökar. De personer utan arbete som står till arbetsmarknadens förfogande blir av en eller annan anledning inte rekryterade, något som delvis beror på en bristande överensstämmelsen mellan existerande kompetens och efterfrågad kompetens. Att lösa denna situation är en bred samhällsuppgift där Arbetsförmedlingen har sitt tydliga ansvar men som även måste innefatta andra samhällsaktörer såsom utbildningssystemet. Problemet blir särskilt angeläget med den stundande generationsväxlingen i åtanke. Länets arbetskraft kommer med tiden att få en allt tyngre försörjningsbörda och att i det läget inte nyttja de resurser som finns fullt ut är samhällsekonomiskt oklokt.

Riktas fokus mot arbetet med de vid Arbetsförmedlingen inskrivna arbetslösa framträder en uppsättning utmaningar av delvis annan karaktär. Den ekonomiska utvecklingen i kombination med ett utökat uppdrag för Arbetsförmedlingen har inneburit fler personer med en svagare koppling till arbetsmarknaden bland våra inskrivna. Under prognosperioden väntas denna situation förvärras i takt med att konjunkturen viker av. Risken är i detta läge stor att vi kommer att se större grupper med längre tider i arbetslöshet.

Var tredje utan arbete i mer än tre år

En av de stora förändringarna bland de inskrivna vid Arbetsförmedlingen är de ökande perioderna i arbetslöshet. Diagram 11 visar antalet inskrivna vid Arbetsförmedlingen fördelat på sammanlagd arbetslöstid vid respektive tillfälle. Med detta mått fångar man upp de personer för vilka arbetslöshet varvas med kortare perioder av sysselsättning.

Diagram 11: Öppet arbetslösa och sökande i program (16-64 år) fördelat på sammanlagd tid utan arbete under de senaste 10 åren.

Källa: Arbetsförmedlingen

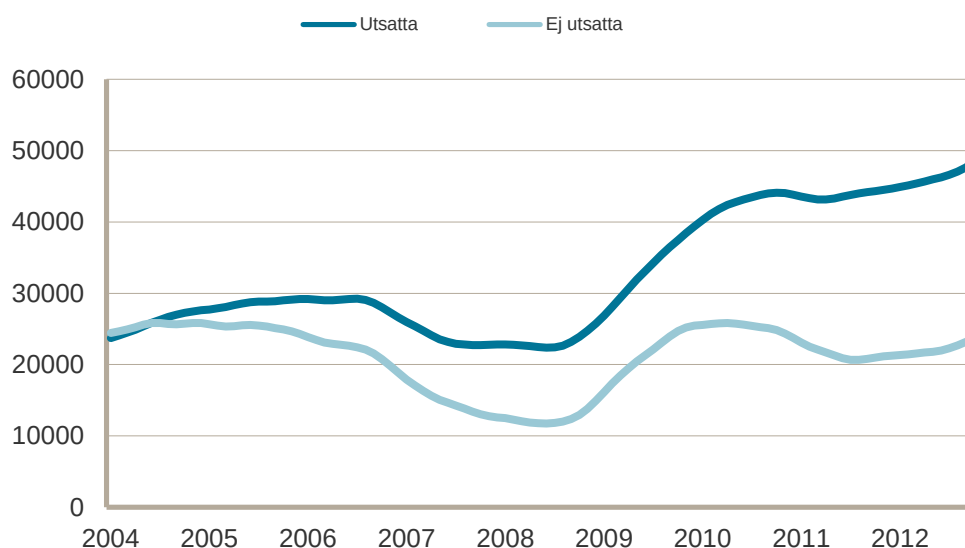
Antalet inskrivna med perioder i arbetslöshet på mindre än ett år började öka kraftigt under våren 2008 för att sedan accelerera den efterföljande hösten. Under 2010 och 2011 års ekonomiska återhämtning minskade antalet i denna kategori åter. Antalet personer med längre tider i arbetslöshet följde med ett halvårs eftersläpning efter och började öka under hösten 2008. Särskilt de som varit arbetslösa mer än två år fortsatte att bli fler, även då arbetsmarknaden som helhet återhämtade sig. Under hösten uppgick de till 27 500, eller 38 procent av samtliga inskrivna. Av dessa hade 17 000 varit arbetslösa i över tre år vilket är en ökning från 15 900 i våras och motsvarar 24 procent av samtliga arbetslösa. Tiden i arbetslöshet är ett tecken på hur väl den arbetslöse står sig i konkurrensen om jobben. Det som hänt under senare år är därför att personer med en svagare konkurrenskraft på arbetsmarknaden har hamnat i en allt svårare situation.

Antalet personer i utsatta grupper ökar

Beskrivningar av arbetslöshet med utgångspunkt i en enhetlig bild av de arbetslösa ger lätt en felaktig bild av den verkliga situationen. Vissa grupper har en betydligt högre relativ arbetslöshet än andra och/eller längre tider i arbetslöshet. Arbetslöshetens förklaringar är inte heller nödvändigtvis desamma mellan dessa grupper. En förutsättning för verkningsfulla åtgärder är att dessa olikartade situationer kartläggs. Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper bland de inskrivna arbetslösa som i ett eller annat avseende bedöms möta en svårare arbetsmarknadssituation under prognosperioden. Grupperna är:

- Arbetslösa med högst förgymnasial utbildning
- Arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Arbetslösa äldre (55-64 år)
- Arbetslösa födda utanför Europa

Diagram 12: Antal arbetslösa i utsatta grupper och arbetslösa i ej utsatta grupper, Stockholms län våren 2006 - hösten 2010. (Ej dubbelräkning mellan grupperna)

Utsatta grupper: Förgymnasialt utbildade, äldre 55-64 år, utomeuropeiskt födda samt personer med funktionsnedsättning. Säsongrensad och utjämnad serie.

Källa: Arbetsförmedlingen

Vid slutet av oktober utgjorde personer som ingick i de utsatta grupperna knappt 48 000 personer av totalt 71 800 inskrivna i Stockholms län. Detta innebär att personer som tillhörde en eller flera av de utsatta grupperna utgjorde 67 procent av de inskrivna. Detta kan jämföras mot samma andel i riket som vid slutet av oktober var 59 procent. Genomsnittet per månad för 2012 års första tio månader var att personer som ingick i de utsatta grupperna utgjorde 68 procent av de inskrivna. Detta kan jämföras med startpunkten i diagram 12, slutet av oktober 2004. Då utgjorde gruppen 49 procent av de totalt inskrivna i länet. Denna förändring i sammansättningen av de inskrivna speglar de nya utmaningar som Arbetsförmedlingen har ställts inför under senare år. Sedan årsskiftet 2011/2012 har antalet inskrivna i de utsatta grupperna fortsatt att öka men antalet i gruppen ej utsatta har ökat mer procentuellt. Skillnaden sedan årsskiftet är 5 procent fler i gruppen utsatta mot 9 procent fler i gruppen ej utsatta.

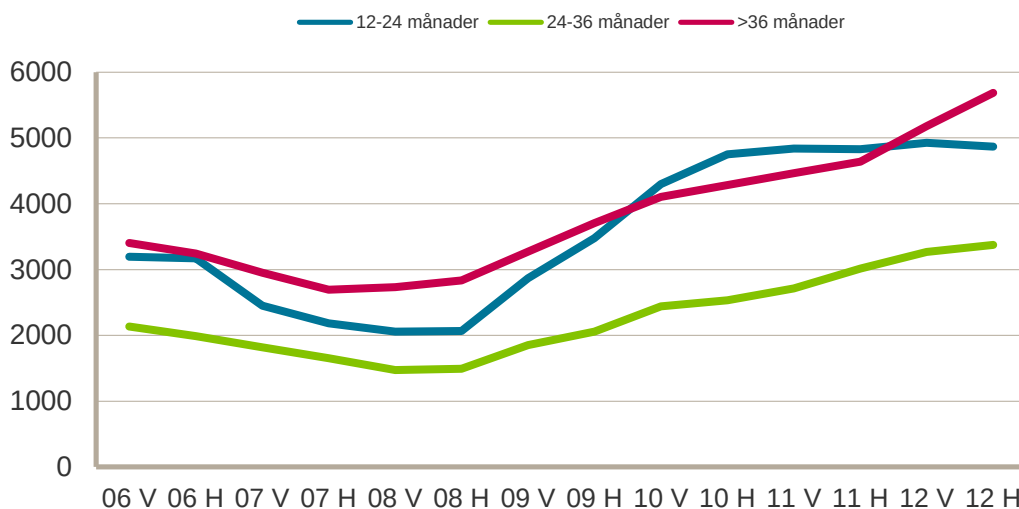
Arbetslösa med högst förgymnasial utbildning

Vid slutet av oktober utgjordes 28 procent, eller 20 400 personer, av de totalt inskrivna av personer med högst förgymnasial utbildning. Detta kan jämföras mot motsvarande andel i oktober 2011 som var 29 procent och andelen för gruppen i befolkningen (16-64 år) i länet som är 17 procent.⁵⁰ Om man tittar på relativa ar-

⁵⁰ RAMS 2010, dagbefolkning.

betslöshetsnivåer är de betydligt högre för denna grupp än för grupper med högre utbildningsnivå. Den relativa arbetslösheten som andel av den registerbaserade arbetskraften för personer med högst förgymnasial utbildning i Stockholm var det tredje kvartalet 2012 15 procent. Detta kan jämföras med andelen för personer med högst gymnasial utbildning på 6,2 procent och mot gruppen med eftergymnasial utbildning som hade en relativ arbetslöshet på 4,8 procent.

Diagram 13: Sammanlagd tid utan arbete under de senaste tio åren, personer med högst förgymnasial utbildning

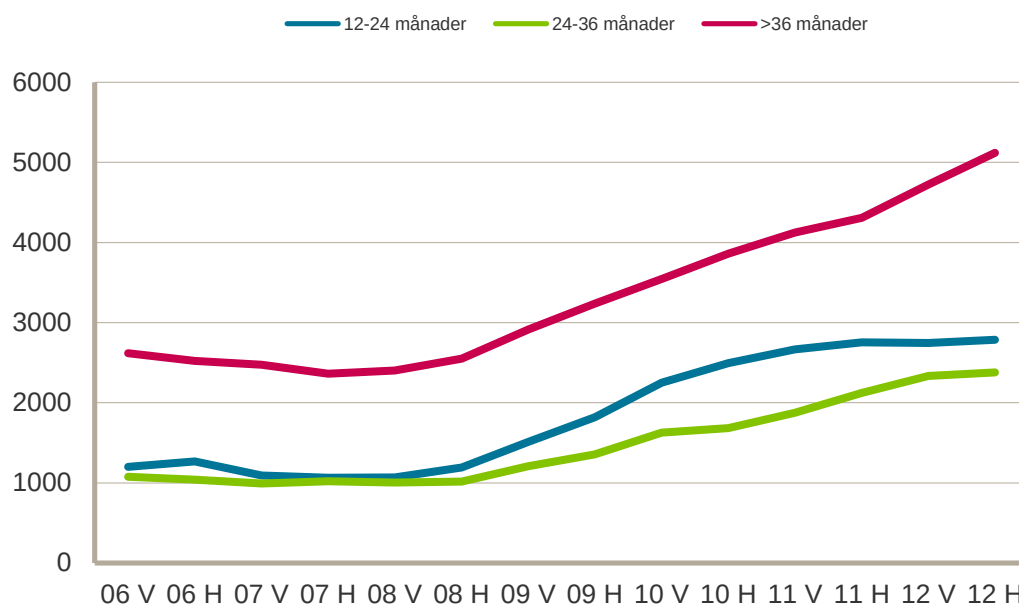
Källa: Arbetsförmedlingen

Diagram 13 visar den sammanlagda tiden i arbetslöshet för personer med högst förgymnasial utbildning under perioden hösten 2006 till innevarande höst. Sedan våren har personer med högst förgymnasial utbildning som varit arbetslösa i över 36 månader ökat med 10 procent. Samtidigt har personer i gruppen som varit arbetslösa i 12 till 24 månader minskat svagt medan personer som varit arbetslösa i 24 till 36 månader ökat något.

Givet den efterfrågeutveckling företagen i höstens intervjuundersökning ser framför sig och givet den kompetens man uppger att man, trots denna efterfrågesituation, har brist på i dagsläget är vår bedömning att gruppen personer med högst förgymnasial utbildning kommer att möta en ännu svårare situation på Stockholms arbetsmarknad under 2013 än tidigare. Det grundläggande problemet för gruppen är att man inte uppfyller det minimikrav på slutförda gymnasiestudier som arbetsgivarna ofta ställer för jobb även med lägre kvalifikationskrav.

Arbetslösa med funktionsnedsättning

Vid slutet av oktober utgjordes 17,5 procent, eller knappt 12 600 personer, av det totala antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen i Stockholms län av personer med en funktionsnedsättning som medförde nedsatt arbetsförmåga. Detta kan jämföras mot oktober 2011 då antalet var knappt 11 600 eller 17,9 procent av de inskrivna. Gruppen har därmed ökat i antal med 8,6 procent sedan ifjol men samtidigt har andelen av de totalt inskrivna minskat.

Diagram 14: Sammanlagd tid utan arbete under de senaste tio åren, personer med funktionshinder som medförde nedsatt arbetsförmåga

Källa: Arbetsförmedlingen

Diagram 14 visar den sammanlagda tiden i arbetslöshet för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga under perioden hösten 2006 till denna höst. Sedan våren har antalet personer i gruppen som varit arbetslösa i över 36 månader ökat med 8 procent. Samtidigt har en svag ökning skett för de som varit arbetslösa 12 till 24 månader och 24 till 36 månader.

Gruppen inskrivna med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är mycket heterogen med avseende på vilken konkret nedsatt förmåga respektive funktionshinder innebär. Anledningarna till att gruppens individer möter en svårare situation på arbetsmarknaden är på motsvarande sätt varierande. Detta leder till att insatserna för att stödja individerna att få arbete är mycket skiftande men också att sannolikheten att gå till jobb varierar mycket inom gruppen. Sammanvägt bedöms gruppens svårigheter att få arbete vara fortsatt stora under 2013 och öka i takt med att det totala antalet inskrivna ökar.

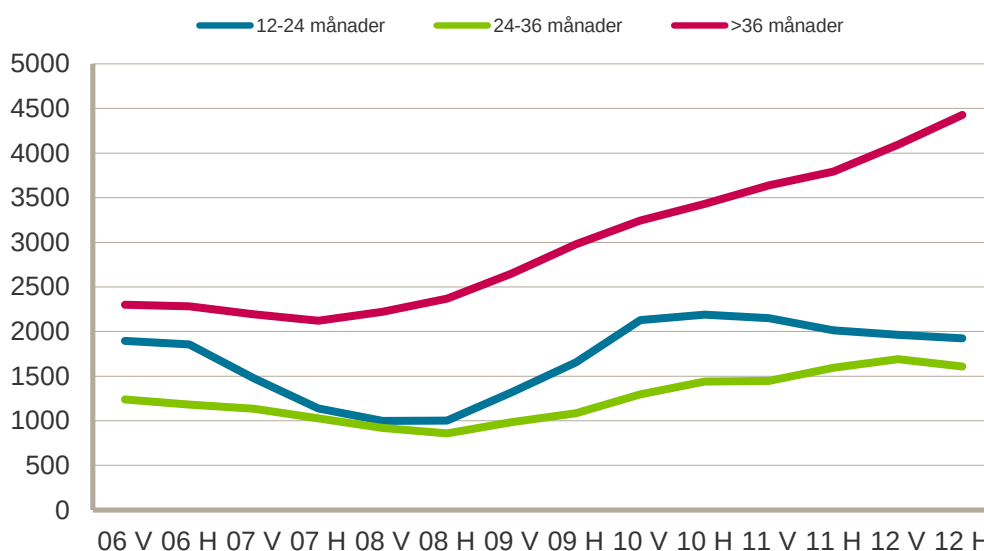
Arbetslösa äldre 55-64 år

Befolkningen i åldrarna 55-64 år har under de senaste åren fått en allt högre sysselsättningsgrad och andelen sysselsatta låg i slutet av 2010 på drygt 75 procent. Andelen inskrivna arbetslösa är bland de äldre dessutom lägre än för den arbetsföra befolkningen som helhet. Gruppens problematik ligger istället i svårigheterna att ta sig tillbaka till arbete när jobbet väl förlorats. Detta visar sig framförallt i de jämförelsevis långa tiderna i arbetslöshet. Situationen åskådliggörs i diagram 15. Antalet personer med mellan ett och två års tid i arbetslöshet växte

efter finanskrisen men har därefter åter fallit tillbaka. De med arbetslöshetstider på mellan två och tre år har också blivit fler sedan hösten 2008 men mellan våren och hösten i år har den uppåtgående trenden brutits. Gruppen av äldre med arbetslöstider på över tre år har däremot uppvisat en stadig uppgång sedan krisen 2008, utan tecken på att vika tillbaka. Antalet uppgår nu till 4 400, vilket motsvarar 42 procent av alla arbetslösa äldre 55-64 år. I såväl absoluta som relativa termer har denna grupp ökat i storlek under senare år.

Antalet äldre arbetslösa har i jämförelse med motsvarande månad föregående år ökat under hela 2012. Givet det väntade konjunkturläget under prognosperioden är bedömningen att antalet arbetslösa äldre kommer fortsätta öka. Detta gäller särskilt för de med längre perioder i arbetslöshet.

Diagram 15: Sammanlagd tid utan arbete under de senaste tio åren, äldre 55-64 år

Källa: Arbetsförmedlingen

Utomeuropeiskt födda

Antalet utomeuropeiskt födda i åldrarna 16-64 år i Stockholms län uppgick i slutet av 2011 till drygt 206 000. Detta är en ökning med 60 000 på fem år vilket är en återspeglning av de senaste årens höga invandringstal. Ökningen innebär att antalet utomeuropeiskt födda vuxit även i arbetskraften. Sedan hösten 2006 har antalet arbetslösa utomeuropeiskt födda inskrivna arbetslösa i Stockholms län nästintill fördubblats för att under denna höst uppgå till 27 500 personer. Detta motsvarar 38 procent av samtliga inskrivna arbetslösa i länet. Motsvarande siffra under våren 2006 var 25 procent.

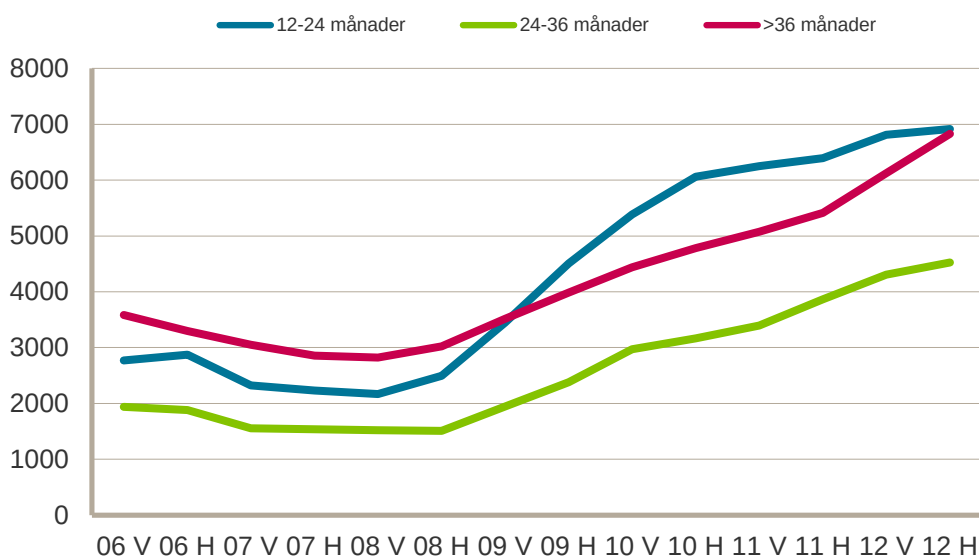
Arbetsmarknaden för många utomeuropeiskt födda är kärv, något som visar sig i en hög relativ arbetslöshet och ett växande antal personer med allt längre tider utan arbete. Av de totalt inskrivna arbetslösa hösten 2012 hade 6 800 varit utan arbete i längre än tre år under den senaste tioårsperioden. Detta motsvarar knappt 25 procent av alla inskrivna arbetslösa i gruppen, en andel som ökat med en procentenhet sen i våras. Även grupperna med arbetslöshetstider på ett till tre år ökar

i antal. Om inte verkningsfulla åtgärder sätts in riskerar detta att leda till ett fortsatt växande antal arbetslösa med tider i arbetslöshet på mer än tre år.

En stor andel av de utomeuropeiskt födda, omkring 38 procent, har högst för-gymnasial utbildning. Andelen är betydligt högre än motsvarande siffra för samtliga inskrivna. Den låga utbildningsnivån i gruppen är en viktig bakgrund till utvecklingen med fler arbetslösa generellt och ett förhöjt antal med längre tider i arbetslöshet. Dessa personer saknar den utbildningsgrund som ofta krävs för att framgångsrikt kunna konkurrera om jobben på länets arbetsmarknad.

Givet rådande utsikter för arbetsmarknaden väntas arbetslösheten i denna grupp öka under 2013. Ökningen gäller visserligen befolkningen som helhet, men erfarenheten under senare år visar att utomeuropeiskt födda haft en särskilt svår utveckling när konjunkturen viker.

Diagram 16: Sammanlagd tid utan arbete under de senaste tio åren, utomeuropeiskt födda

Källa: Arbetsförmedlingen

Yrkesbarometern

Bedömning av arbetsmarknadsläget ett år framåt för ett urval av yrken.

Bristyrken	Överskottsyrlen
MJUKVARU- OCH SYSTEMUTVECKLARE	CIVILINGENJÖRER, KEMI
IT-ARKITEKTER	LABORATORIEINGENJÖRER
VVS-INGENJÖRER	GROVARBETARE INOM BYGG OCH ANLÄGGNING
CIVILINGENJÖRER, BYGG OCH ANLÄGGNING	FÖRSÄLJARE, DAGLIGVAROR
SPECIALISTSJUKSKÖTERSKOR	INFORMATÖRER
KOCKAR	MARKNADSANALYTIKER OCH MARKNADSFÖRARE
FÖRSKOLLÄRARE	VAKTMÄSTARE
VVS-MONTÖRER	LAGERARBETARE
SERVITÖRER	TRUCKFÖRARE
GYMNASIELÄRARE NATURVETENSKAPLIGA ÄMNEN	STÄDARE/LOKALVÅRDARE

En uppdaterad yrkesbarometer med bedömningar för omkring 220 yrken kommer att publiceras på Arbetsförmedlingens hemsida i januari 2013.

Om prognosen

Arbetsförmedlingens intervjuundersökning utgör basen för prognosbedömningarna. Undersökningens urval är stratifierat, det vill säga det ska så långt som möjligt likna näringslivets struktur i länet vad gäller branscher och arbetsplatserna storlek. I Stockholms län ingick 2170 arbetsställen inom det privata näringslivet och svarsfrekvensen blev 64 procent i vårens undersökning. För offentlig verksamhet är undersökningen heltäckande inom primärkommuner och landsting samt ett antal statliga verk. Svarsfrekvensen för offentlig verksamhet blev 94 procent i höstens undersökning. För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort, vilket ökar resultatens tillförlitlighet. Arbetsförmedlingarna genomför intervjuerna och merparten av dessa sker vid ett personligt möte. Arbetsgivarna lämnar uppgifterna under sekretesskydd. Till stöd för bedömningar och analyser används även ett flertal andra källor; statistik som beskriver historiska förlopp, bedömningar om framtiden och framåtsyftande ekonomiska indikatorer.

För dig som är intresserad av mer detaljer kring vår undersökning finns mer information på www.arbetsformedlingen.se/prognoser.

Källor

Arbetsförmedlingens intervjuundersökning

Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik

Branschorganisationer

Konjunkturinstitutet

Riksbanken

Statistiska Centralbyrån (SCB). Statistik: AKU, RAMS.

Detta är ett urval av de viktigaste underlagen i analysen som ligger till grund för slutsatserna i prognosen.

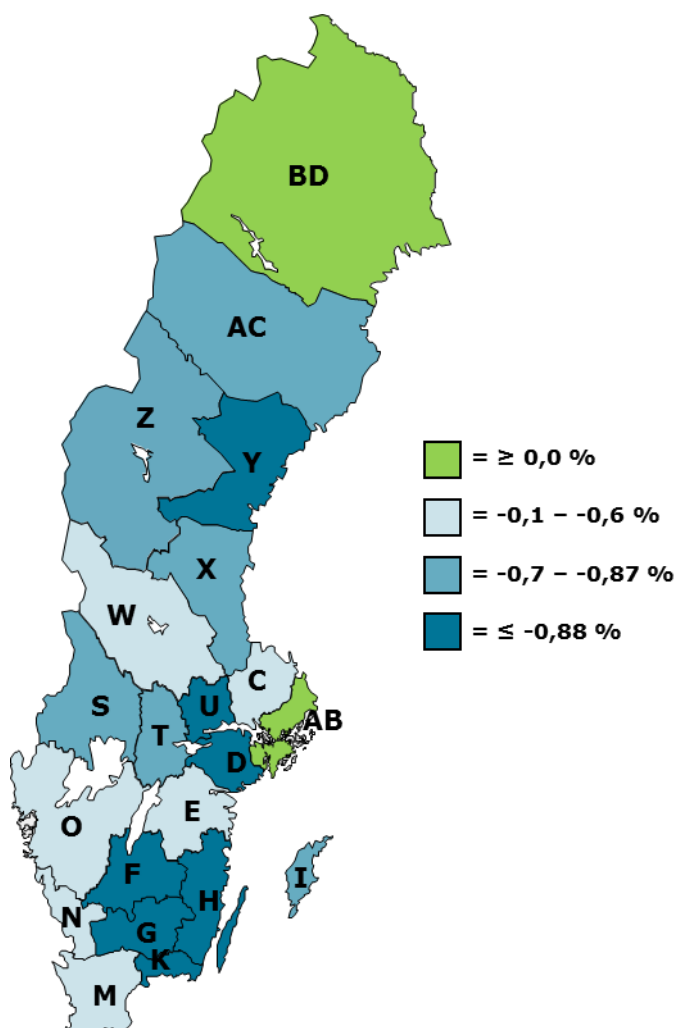
Tabell- och diagrambilaga

Andel av arbetsställen som bedömt ökning av efterfrågan på sina varor/tjänster minus andelen arbetsställen som bedömt minskning.

	Senaste 6 månaderna			Kommande 6 månaderna			6-12 månader framöver		
	Höst 2011	Vår 2012	Höst 2012	Höst 2011	Vår 2012	Höst 2012	Höst 2011	Vår 2012	Höst 2012
Jord- och skogsbruk	43	-14	29	43	29	29	0	43	14
Byggnadsverksamhet	31	2	12	23	32	8	23	28	21
Industri	25	24	1	19	30	0	30	38	25
Privata tjänster	25	18	18	25	35	20	31	40	30
Totalt	26	17	17	26	33	18	31	38	28

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

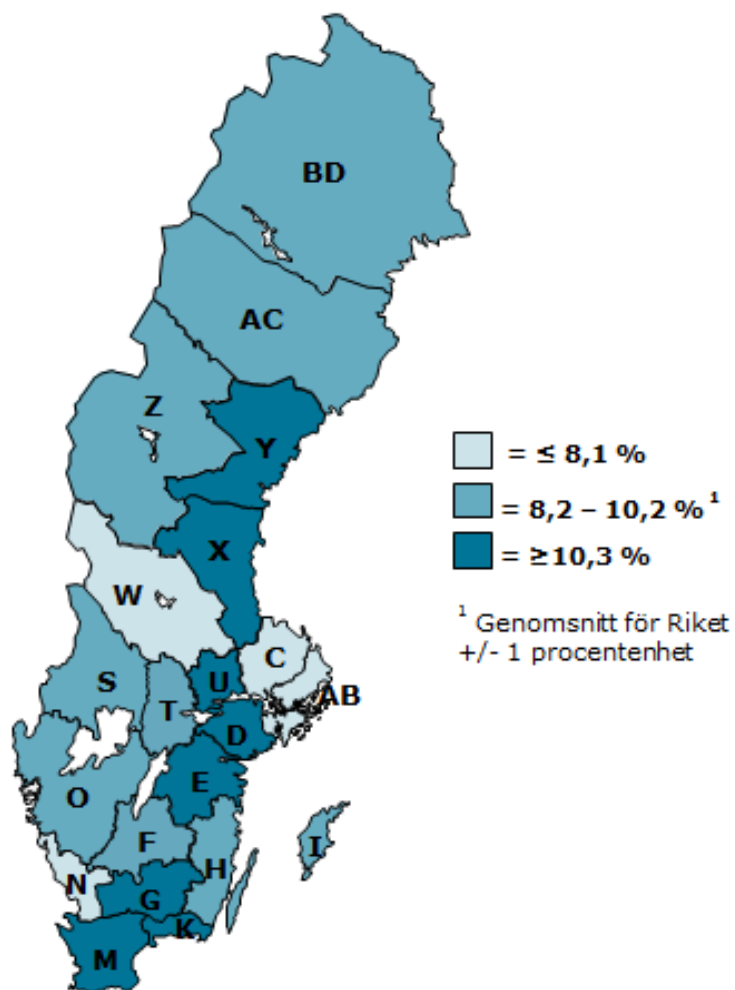
Bild 2: Sysselsättningsförändring i procent 2013 (prognos)

Arbetslöshetens struktur, kvartal 3 2012

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvinnor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes- födda	Utrikes- födda	Utbildning		
								Grund- skola	Gym- nasial	Efter- gymnasial
UpplandsVäsby	6,5%	6,6%	6,4%	12,9%	4,3%	4,2%	13,2%	12,8%	5,5%	5,3%
Vallentuna	3,0%	2,9%	3,0%	7,2%	3,5%	2,4%	6,8%	5,5%	2,7%	2,5%
Österåker	4,1%	3,7%	4,4%	10,2%	3,3%	3,3%	9,5%	7,1%	3,8%	3,4%
Värmdö	4,0%	4,4%	3,7%	8,5%	4,4%	3,3%	10,2%	7,6%	3,3%	3,7%
Järfälla	7,9%	7,9%	7,8%	12,0%	6,5%	4,8%	16,3%	16,3%	7,2%	5,9%
Ekerö	3,2%	3,4%	3,1%	7,5%	3,2%	2,8%	7,4%	6,0%	3,0%	2,8%
Huddinge	6,8%	7,1%	6,6%	11,9%	6,2%	4,0%	13,9%	13,5%	5,8%	5,4%
Botkyrka	11,9%	13,2%	10,7%	17,7%	9,7%	6,5%	18,6%	19,6%	10,4%	8,3%
Salem	5,4%	5,8%	5,0%	13,9%	5,0%	4,4%	10,3%	8,6%	5,4%	4,1%
Haninge	7,7%	8,1%	7,4%	14,5%	5,2%	5,3%	15,6%	13,4%	6,4%	6,5%
Tyresö	5,0%	4,9%	5,0%	13,2%	4,1%	4,0%	10,2%	9,8%	4,6%	3,8%
Upplands-Bro	6,5%	7,1%	6,0%	11,9%	5,9%	4,5%	12,9%	12,5%	5,7%	4,7%
Nykvarn	4,3%	4,7%	4,0%	13,3%	4,1%	3,9%	8,0%	7,2%	3,7%	4,0%
Täby	3,2%	3,2%	3,2%	7,7%	2,6%	2,4%	7,2%	7,3%	3,5%	2,4%
Danderyd	2,9%	3,2%	2,5%	5,3%	2,5%	2,2%	6,9%	5,5%	3,1%	2,6%
Sollentuna	5,5%	5,5%	5,4%	11,7%	4,4%	3,3%	12,7%	14,3%	5,5%	3,8%
Stockholm	6,8%	6,8%	6,7%	9,7%	6,7%	4,1%	15,7%	16,7%	6,8%	4,8%
Södertälje	13,7%	15,3%	12,3%	20,9%	11,1%	6,7%	26,8%	26,2%	10,4%	10,3%
Nacka	4,7%	4,7%	4,7%	8,3%	5,0%	3,1%	11,5%	11,3%	4,5%	3,6%
Sundbyberg	8,0%	7,7%	8,3%	12,1%	7,5%	4,7%	17,1%	17,7%	7,0%	5,9%
Solna	5,2%	5,2%	5,2%	8,2%	5,6%	3,6%	10,1%	10,5%	5,3%	4,3%
Lidingö	3,2%	3,4%	3,0%	4,0%	3,4%	2,4%	7,8%	6,4%	3,0%	2,9%
Vaxholm	2,7%	2,7%	2,8%	6,8%	1,8%	2,0%	8,9%	5,6%	3,1%	1,9%
Norrtälje	4,9%	5,0%	4,8%	10,0%	3,9%	4,3%	11,2%	8,5%	4,4%	3,8%
Sigtuna	6,9%	7,1%	6,7%	12,8%	5,6%	4,6%	13,7%	12,7%	5,5%	6,0%
Nynäshamn	7,1%	7,3%	6,9%	15,8%	5,8%	5,6%	16,6%	12,6%	5,9%	6,0%
Länet	6,6%	6,8%	6,5%	11,1%	5,9%	4,1%	15,2%	15,0%	6,2%	4,8%
Länet ifjol	6,4%	6,7%	6,1%	10,5%	5,7%	3,9%	15,4%	14,8%	5,7%	4,7%
Riket	8,2%	8,1%	8,4%	18,1%	6,2%	6,1%	20,4%	17,4%	8,0%	5,2%

Bild 2: Totalt inskrivna arbetslösa i slutet av 2013 (prognos) som andel av den registerbaserade arbetskraften 16 – 64 år

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Stockholms län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser hittar du arbetsmarknadsutsikter för samtliga län och för landet som helhet. De slutsatser som presenteras är Arbetsförmedlingens egna. Prognosmaterialet är fritt att användas och citeras med källhänvisning.

Ansvarig utredare för denna prognos är Julia Asplund, telefon 010-488 26 97 och Erik Huldt, telefon 010-488 05 50.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke, rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Den uppdateras två gånger per år.

Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen.

I den beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken.

Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden.

För drygt hälften av yrkena bedömer vi även jobbmöjligheterna de närmaste fem och tio åren. I publikationen *Var finns jobben?*

presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i juni 2013.